

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอบ้านหมี่ ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่
จังหวัดลพบุรี

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตร มีนโยบายให้ทุกท่านหน่วยงานภายในสังกัดจัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ระดับอำเภอ เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมส่งเสริมการเกษตรมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน มีการปฏิบัติงานที่เชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับ และเป็นแนวทางการทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกคน

สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี จึงกำหนดให้สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ระดับอำเภอขึ้น โดยอาศัยกระบวนการจัดทำแบบมีส่วนร่วม ในฐานะหน่วยงานย่อยภายในสำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี จึงจัดทำ “กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ระดับอำเภอ ปี. ๒๕๖๙” ขึ้น เพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน โดยเนื้อหาจะประกอบด้วยรายละเอียดการจัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ระดับอำเภอ แนวทางการปฏิบัติ ขั้นตอน วิธีการวัด ประเมินผล นอกจากนี้ ยังมี การกำหนดปัจจัยที่เป็นเงื่อนไข ความสำเร็จ และมาตรการสำคัญในการขับเคลื่อนให้นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ นำมาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรเกษตรต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
สารบัญ	II
สารบัญตาราง	IV
สารบัญภาพ	VI
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๕
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๕
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๕
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๖
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๓
๓.๑ ฤดูกาล	๑๓
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๔
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๗
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๗
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๘
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๙
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๙
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๙
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๑
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๒๒
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๒
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๓
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๒๕
๑.๑ เกษตรกร	๒๕
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๓๐

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๓๙
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๙
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๙
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๙
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๔๓
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๙
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๕๐
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๑
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๒
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๕๕
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๖
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๕๖
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๖
บรรณานุกรม	๖๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๓
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๔
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๖
๔	แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๓
๕	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๔
๖	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๕
๗	แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอ	๑๗
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๐
๙	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๒๐
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๑
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๒๒
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๓
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๒๓
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๖
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๗
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๗
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๗
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๘
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๘
๒๐	แสดงช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร	๒๙
๒๑	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๓๐
๒๒	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๓๑
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๓๑
๒๔	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๓๓
๒๕	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๓๔
๒๖	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๕
๒๗	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๗
๒๙	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๗
๓๐	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๘
๓๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๓๙
๓๒	แสดงคร่าวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๔๐
๓๓	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๒
๓๔	แสดงระดับความเหมาะสมของดินและพันธุ์ข้าว	๔๔
๓๕	แสดงต้นทุนการผลิต	๕๐
๓๖	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๕๒
๓๗	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๕๓
๓๘	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อำเภอบ้านหมี่	๕๕
๓๙	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๕๖
๔๐	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๖

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๒
๒	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๕
๓	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๗
๔	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๒
๕	แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓๐ ปี	๑๔
๖	แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓๐ ปี	๑๖
๗	เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๘
๘	แผนที่แสดงถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๙
๙	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๒๑
๑๐	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๔๐
๑๑	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๔๑
๑๒	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๓
๑๓	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๔๙
๑๔	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๕๑

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ที่ตั้ง อำเภอบ้านหมี่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

- **ทิศเหนือ** ติดต่อกับอำเภอนครราชสีมา (จังหวัดนครราชสีมา) และอำเภอหนองม่วง
- **ทิศตะวันออก** ติดต่อกับอำเภอโคกสำโรง
- **ทิศใต้** ติดต่อกับอำเภอมืองลพบุรีและอำเภอน้ำขุ่น
- **ทิศตะวันตก** ติดต่อกับอำเภอมืองสิงห์บุรี อำเภอนครสวรรค์ (จังหวัดสิงห์บุรี) และอำเภอนครราชสีมา (จังหวัดนครราชสีมา)

ขนาดพื้นที่ อำเภอบ้านหมี่ มีขนาดพื้นที่ ๕๘๕.๗ ตารางกิโลเมตร หรือขนาด ๓๖๖,๐๖๓ ไร่ พื้นที่การเกษตร จำนวน ๓๔๓,๕๕๕ ไร่ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ จำนวน ๒๙๒,๘๓๗ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอบ้านหมี่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

- **ทิศเหนือ** ติดต่อกับอำเภอนครราชสีมา (จังหวัดนครราชสีมา) และอำเภอหนองม่วง
- **ทิศตะวันออก** ติดต่อกับอำเภอโคกสำโรง
- **ทิศใต้** ติดต่อกับอำเภอมืองลพบุรีและอำเภอน้ำขุ่น
- **ทิศตะวันตก** ติดต่อกับอำเภอมืองสิงห์บุรี อำเภอนครสวรรค์ (จังหวัดสิงห์บุรี) และอำเภอนครราชสีมา (จังหวัดนครราชสีมา)

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงที่แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๑ เทศบาล ๒๐ อบต. ๒๒ ตำบล ๑๕๗ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๐ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

หมู่ที่ ตำบล	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒
บ้านชี	บ.บ้านชี	บ.ท้องคั่ง	บ.บางซัด	บ.บางอิฐ	บ.คลองละคร	บ.ท่าตาแดง	บ.คลองนางอ้ว	บ.หัวแหลม	บ.คลองนางอ่าง	บ.คลองนางอ่าง	บ.บ้านหนองจอก	บ.เขาดีหิน
เชียงงา	บ.กลาง	บ.วัดโบสถ์	บ.ราษฎร์ธานี	บ.ราษฎร์ธานี	บ.โพหนอง	บ.ราษฎร์ธานี	บ.วัดโบสถ์	บ.เชียงงา	บ.เชียงงา	บ.สว่างอารมณ์		
หินปัก	บ.หินปักเหนือ	บ.หินปักเหนือ	บ.หินปักทุ่ง	บ.หินปักทุ่ง	บ.หินปักทุ่ง	บ.หินปักใหญ่	บ.หินปักใหญ่	บ.หินปักใหญ่	บ.สำโรงน้อย	บ.สำโรงใหญ่		
หนองกระเบียน	บ.หนองคูใหญ่	บ.หนองโพธิ์	บ.หนองกระโสม	บ.หนองกระเบียน	บ.ท้ายตลาด	บ.สระใหญ่	บ.หนองแพบ	บ.หนองตะโก	บ.หนองกระเบียน			
สนามแจง	บ.คลองสุทธาวาส	บ.ท่าตะโก	บ.ห้วยแก้ว	บ.เขาสว่างวงษ์	บ.หมวดศิลา	บ.เขาสาริกา	บ.ทุ่งสาธารณ	บ.แหลมช้างตาย	บ.เขาวงกฏ			
บางพื้ง	บ.บางพื้ง	บ.บางพื้ง	บ.บางโพ	บ.บางไผ่	บ.เทพพนม	บ.แหลมฟ้าผ่า	บ.หัวลาด	บ.คู้ระกำ	บ.วัดชนไก่			
หนองเต่า	บ.หนองเต่า	บ.โคกสุข	บ.หนองผักทอง	บ.หนองเกี้ยวแฝก	บ.บ้านลาด	บ.หนองเลา	บ.หนองเต่า	บ.สระกระเบื้อง				
ดอนดีง	บ.กระเบาหลัก	บ.กุดขาม	บ.แหลมเพิ่ม	บ.โป่งแค	บ.น้ำบ่อ	บ.น้ำสร้าง	บ.หนองไผ่ล้อม	บ.กระเบาหลักพัฒนา				
มหาสอน	บ.ห้วยแก้ว	บ.ปากดง	บ.บางพื้ง	บ.มหาสอน	บ.ใหม่	บ.ขอม	บ.แหลมมดตะนอย	บ.หนองคาง				
โพหนอง	บ.หัวเขา	บ.บ้านหมี่ทุ่ง	บ.บ้านหมี่ทุ่ง	บ.บ้านหมี่ใหญ่	บ.บ้านหมี่ใหญ่	บ.บ้านหมี่ใหญ่	บ.บ้านหมี่ใหญ่					
หนองทรายขาว	บ.มะขามเฒ่า	บ.มะขามเฒ่า	บ.สระเตยน้อย	บ.สระเตยใหญ่	บ.หนองทรายขาว	บ.เนินยาว	บ.คลอง					
สายห้วยแก้ว	บ.หนองหินใหญ่	บ.ไผ่ใหญ่	บ.ห้วยแก้ว	บ.หนองกระเบื้อง	บ.สายห้วยแก้ว	บ.คลองสิบเอ็ด	บ.น้อยยอดจันทร์					
บางขาม	บ.บางกระเพียง	บ.แหลมสาร	บ.บางสงค์	บ.มอญ	บ.หัวระกำ	บ.เสาธง	บ.บางกระออก					
บางกะพี	บ.เหนือเขต	บ.บางกะพี	บ.โนนตาล	บ.บางกะพิน้อย	บ.วังวัดเหนือ	บ.วังวัดใต้	บ.วังวัดตะวันออก					
หนองเมือง	บ.ห้วยกรวด	บ.หนองเมือง	บ.หนองเมือง	บ.หนองแก	บ.น้ำป่า	บ.หนองเมือง	บ.หนองแก					
ซอนม่วง	บ.พุสะอาด	บ.ดงกลาง	บ.ซอนม่วง	บ.ซอนกาเหว่า	บ.ซอนผึ้ง	บ.ดอนเจริญ						
ไผ่ใหญ่	บ.หัวบึง	บ.ไผ่ใหญ่	บ.โป่ง	บ.น้ำจัน	บ.หนองนางาม	บ.หนองกวาง						
บ้านทราย	บ.มะขามเอน	บ้านทราย	บ้านทราย	บ้านทราย	บ้านทราย	บ้านทราย						
บ้านกล้วย	บ้านกล้วย	บ้านกล้วย	บ้านกล้วย	บ้านกล้วย	บ้านกล้วย							
ดงพลับ	บ.ดงพลับ	บ.ดงพลับ	บ.แคสูง	บ.ดงน้อย	บ.ดงพลับ							
พุดา	บ.หนองเกวียนหัก	บ.สระตาแวว	บ้านโคก	บ.หนองน้ำทิพย์								

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต.	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ไผ่ใหญ่	๑๗,๖๕๕	ไผ่ใหญ่	-	๖	๑,๐๑๖
บ้านทราย	๖,๓๐๔	บ้านทราย	-	๖	๗๖๐
บ้านกล้วย	๔,๓๒๐	บ้านกล้วย	-	๕	๗๖๐
ดงพลับ	๑๒,๖๘๐	บางกะพืดงพลับ	-	๕	๓๕๒
บ้านชี	๒๑,๗๖๔	บ้านชี	-	๑๒	๑,๘๖๔
พุดา	๑๑,๗๔๘	พุดา	-	๔	๗๒๓
หินปัก	๑๐,๕๘๗	หินปัก	-	๑๐	๙๑๗
บางพืด	๑๖,๕๓๕	บางพืด	-	๙	๑,๒๘๐
หนองทรายขาว	๑๗,๐๓๒	หนองทรายขาว	-	๗	๗๕๐
บางกะพืด	๑๒,๗๕๕	บางกะพืดงพลับ	-	๗	๔๘๒
หนองเต่า	๒๐,๘๓๐	หนองเต่า	-	๘	๙๒๘
โพนทอง	๗,๓๗๘	โพนทอง	-	๗	๑,๐๘๒
บางขาม	๑๖,๑๒๕	บางขาม	-	๗	๗๗๒
ดอนดิ่ง	๒๒,๘๙๘	ดอนดิ่ง	-	๘	๗๑๐
ซอนม่วง	๓๐,๗๙๗	ซอนม่วง	-	๖	๑,๐๔๖
หนองกระเปียน	๒๑,๓๑๓	หนองกระเปียน	-	๗	๑,๐๓๙
สายห้วยแก้ว	๑๗,๒๕๖	สายห้วยแก้ว	-	๗	๕๓๐
มหาสอน	๑๗,๓๙๘	มหาสอน	-	๘	๗๔๔
บ้านหมี่	๕๖๘	-	เทศบาลเมืองบ้านหมี่	-	๑,๒๐๐
เชียงงา	๑๔,๘๐๓	เชียงงา	-	๑๐	๑,๐๑๖
หนองเมือง	๔๓,๔๘๒	หนองเมือง	-	๗	๑,๔๓๔
สนามแจง	๒๑,๘๓๕	สนามแจง	-	๙	๑,๙๗๖
รวม	๓๖๖,๐๖๓	๒๐	๑	๑๕๗	๒๑,๓๘๑

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอบ้านหมี่ สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๑. เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการนา

๒. เป็นที่ราบสลับที่สูงและภูเขา เหมาะแก่การทำไร่ เลี้ยงสัตว์

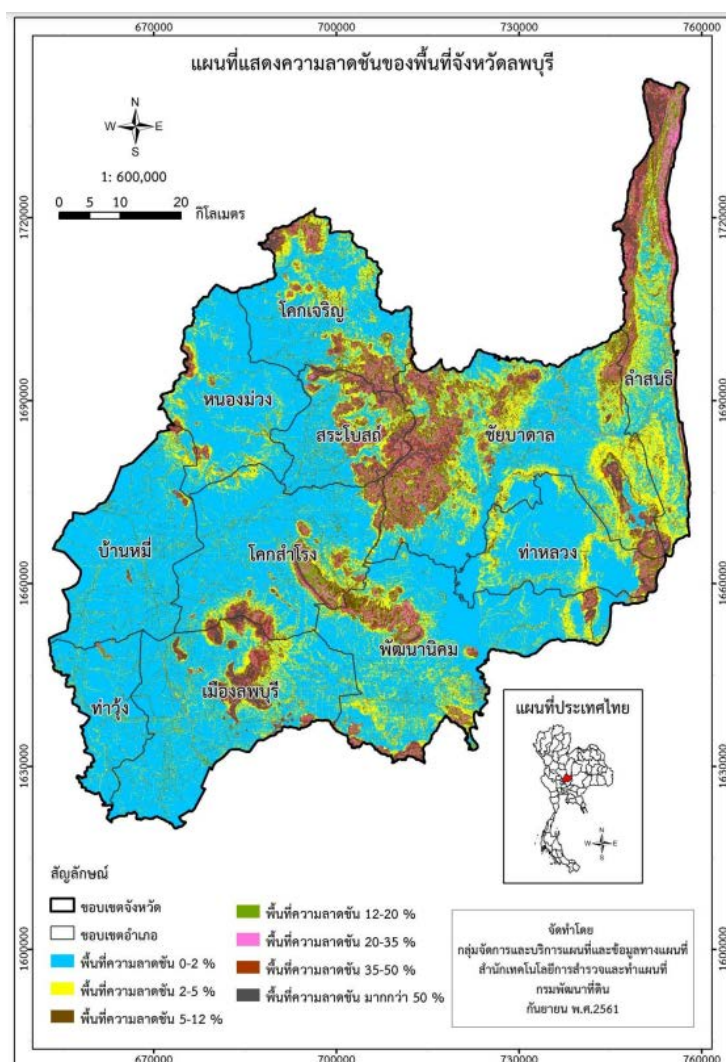
พื้นที่มีสายน้ำใหญ่ ๆ ผ่าน ๒ สาย คือ

๑. แม่น้ำบางขาม

๒. คลองชลประทาน สายชัยนาท-ป่าสัก

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอบ้านหมี่ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๘ - ๒๐ เมตร สำหรับเนินตะกอนรูปพัดพบเกิดเป็นส่วนน้อยและมักอยู่บริเวณเชิงเขา การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณเหล่านี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนาซึ่งให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี พื้นที่เป็นลูกคลื่นส่วนใหญ่มีความลาดเท ประมาณ ๒ -๑๖ เปอร์เซ็นต์ สภาพภูมิประเทศแบบนี้จะพบเป็นบริเวณกว้าง

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงแผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ
(ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดลพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ซอนม่วง	๓๐,๗๙๗	๑,๙๘๙	๖.๔๕
รวม	๓๐,๗๙๗	๑,๙๘๙	๖.๔๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ลักษณะดินกลุ่มชุดดิน

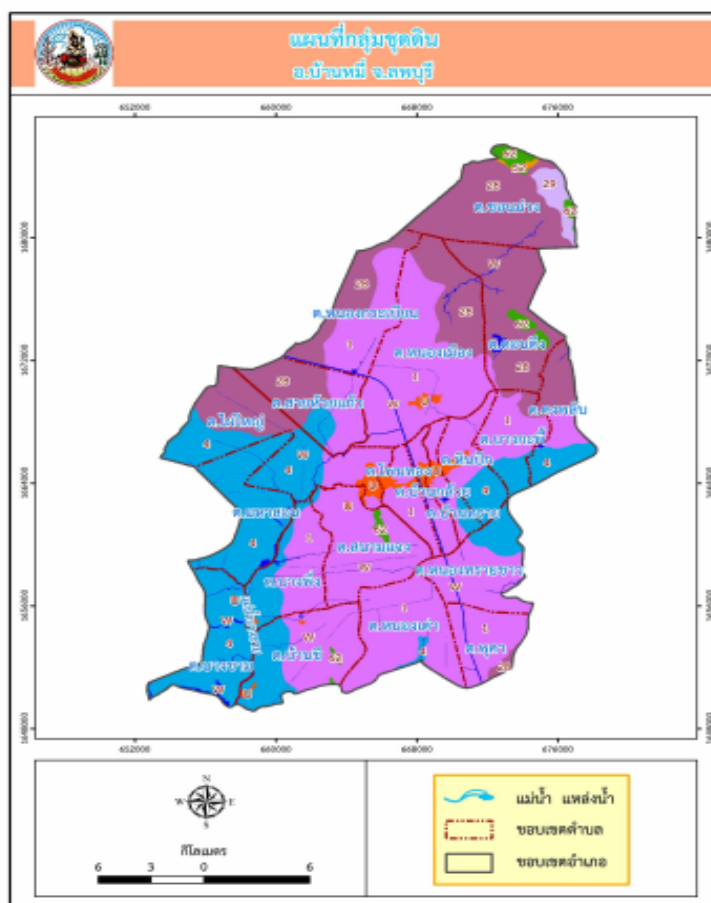
ชุดดินบ้านหมี่ เป็นดินนา เกิดมาจากตะกอนน้ำพาบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึงหรือรอยต่อระหว่างลานตะพักขั้นต่ำกับพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ (ความลาดชัน ๐-๑๙๖) มีพื้นที่ใกล้เคียงกับเขาหินปูน พบกระจายตัวในพื้นที่ราบลุ่มของจังหวัดลพบุรี สระบุรี นครสวรรค์ สุพรรณบุรี ราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าว

ลักษณะสำคัญ

ดินบนเป็นดินเหนียวจัด มีสีน้ำตาลดำปนเทาเข้ม พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีแดงปนเหลือง ค่าพีเอชของดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕๖.๕) ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลดำปนเทาเข้มถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ค่าพีเอชของดินเป็นกลางถึงด่างปานกลาง (pH ๗.๐-๘.๐) ในชั้นนี้มักพบรอยไถ ซึ่งมีลักษณะเรียบมัน เกิดจากการเลื่อนไถระหว่างมวลก้อนดินที่อยู่ติดกัน เป็นผลจากการขยายและหดตัวของก้อนดินขณะเปียกและแห้ง และหน้าอัดมัน ซึ่งเป็นผิวเรียบมันของเม็ดดินแต่ยังไม่ถึงชั้นรอยไถ อาจพบก้อนทรงมนของเหล็กและแมงกานีส รวมถึงการมีเม็ดปูนสะสมรวมอยู่ด้วย

ข้อสังเกต

ดินนาเหนียวจัดดำและลึกมาก มีความสามารถยึดหดตัวสูง มีการระบายน้ำเลว เมื่อดินแห้งจะแตกกระแหงเป็นร่องลึก มักพบเม็ดปูน หรือก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในตอนล่างของหน้าตัดดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง

ภาพที่ ๓ แสดงแผนที่กลุ่มชุดดินอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ดินในอำเภอบ้านหมี่ มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๖ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๑ จำนวน ๑๖,๒๐๖๓.๔๗ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวสีดำลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกรางและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า ในบริเวณเทือกเขาหินปูนหรือหินภูเขาไฟ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวจัด หน้าดินแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุ้มน้ำในดิน สีดินส่วนมากเป็นสีดำ หรือสีเทาแก่ตลอด มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง และอาจพบจุดประสีแดงบ้าง ปะปนตลอดชั้นดิน ส่วนดินชั้นล่างมักมีก้อนปูนปะปน ปฏิกริยาดินส่วนใหญ่เป็นกรดจัดถึงเป็นด่างเล็กน้อย

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ทำนา นอกฤดูทำนาบางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ฝ้ายและถั่วต่าง ๆ

ปัญหา

ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึกดินเบียดเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก ต้องไถพรวนในช่วงระยะเวลาที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วงนานกว่าปกติ และอาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกรวมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๔ จำนวน ๗๓,๒๙๖.๕๗ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพามีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหงเป็นร่องในฤดูแล้ง และอาจมีรอยอุกถไลในดินดินบนมีสีดำหรือเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทา น้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือเทาปนเขียวมะกอก มีจุดประน้ำตาลปนเหลือง สีเหลือง สีน้ำตาลแก่ หรือสีแดง อาจพบก้อนปูน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ทำนา บางแห่งยกร่อง เพื่อปลูกพืชผักหรือผลไม้ ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหา

โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่องไถไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่องทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยดอง ๑-๒ ตันไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุยมะพร้าว ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยดองรวมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๒๘ จำนวน ๘๔๘๖๘.๓๖ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่พบในพื้นที่ภูเขา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่พบบริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ที่ส่วนใหญ่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ ๕๐๐ เมตรขึ้นไป เกิดจากการสลายตัวผุพังของวัตถุก่อกเนิดดินพวกหินเนื้อละเอียด เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีแดง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

การใช้ประโยชน์

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวมีสภาพเป็นตามธรรมชาติ หลายแห่งถูกบุกรุก เพื่อทำไร่เลื่อนลอย บางแห่งอยู่ในเขตโครงการพัฒนา เพื่อนำมาใช้ปลูกผลไม้เมืองหนาว เช่น ท้อ สาลี่ และแอปเปิล

ปัญหา

เป็นดินที่เกิดอยู่บริเวณที่มีระดับความสูงมาก มีความลาดชันสูง มีแนวโน้มที่จะเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้

ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๒๙ จำนวน ๓,๒๔๑.๘๙ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลางความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อละเอียด หรือจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่าง ๆ มีส่วนน้อยที่ยังคงเป็นสภาพป่าธรรมชาติ

ปัญหา

บริเวณที่มีความลาดชันจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และดินมีโอกาสดาดแคลนน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูก

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมลิ็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมลิ็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕. กลุ่มชุดดินที่ ๕๒ จำนวน ๔๓๓.๘๗ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินต้นถึงชั้นมาร์ลหรือก่อนปูน ปฏิกริยาดินเป็นด่าง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ทับอยู่บนชั้นปูนมาร์ล พบบริเวณที่ลาดเชิงเขาหินปูน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินถึงต้นมากถึงชั้นปูนมาร์ล มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินร่วนเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ที่มีก้อนปูนหรือปูนมาร์ลปะปนอยู่มาก สีดินเป็นสีดำ สีน้ำตาลหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างจัด

การใช้ประโยชน์

ปลูกพืชไร่ เช่น ฝ้าย ข้าวโพด ถั่ว และ ไม้ผลบางชนิด เช่น มะม่วง มะพร้าว และน้อยหน่า ถ้าในกรณีที่พบชั้นปูนมาร์ลลึกกว่า ๒๕ ซม.

ปัญหา

ดินต้นถึงชั้นปูนมาร์ลหรือก่อนปูน ดินแห้งแข็ง ดินเปี้ยกเหนียว ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และดินเป็นด่างจัดในกรณีที่พบชั้นปูนมาร์ลลึกกว่า ๒๕ ซม. หากนำมาใช้ปลูกพืชไร่ ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดินจะน้อย แต่ถ้าพบชั้นปูนมาร์ลตื้นกว่า ๒๕ ซม. จะมีปัญหาเรื่องการไถพรวน แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว

ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตันไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้

ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. หรือถึงชั้นปูนมาร์ล ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น มีการพูนโคนด้วยหน้าดิน เมื่อพบว่ามีรากลอย ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกรวมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ จำนวน ๓,๙๕๒.๑๒ ไร่

ลักษณะเด่น

พื้นที่ลาดชันเชิงลอนที่มีความลาดชันมากกว่า ร้อยละ ๓๕ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

สมบัติของดิน

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเอกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโคลนกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ยังคงปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่

การใช้ประโยชน์

กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

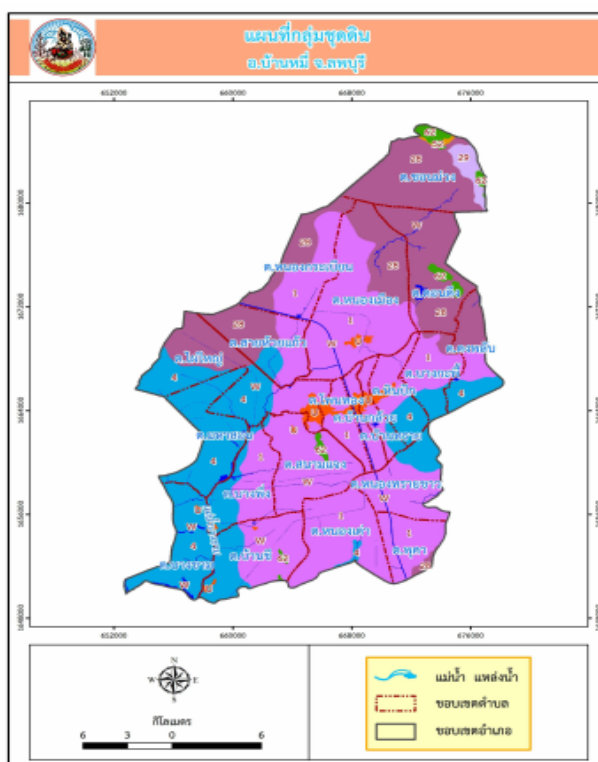
ปัญหา

มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

-

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ
อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอ

พื้นที่ตำบล	กลุ่มชุดดิน						ผลรวมทั้งหมด
	กลุ่มชุดดินที่ ๑	กลุ่มชุดดินที่ ๔	กลุ่มชุดดินที่ ๒๘	กลุ่มชุดดินที่ ๒๙	กลุ่มชุดดินที่ ๕๒	กลุ่มชุดดินที่ ๖๒	
ไผ่ใหญ่	๕,๑๑๘.๐๔	๙,๔๒๑.๔๔	๑๓,๖๒๘.๔๔	-	-	-	๒๘,๑๖๗.๙๒
บ้านทราย	๓,๓๖๘.๖๑	๑,๒๕๓.๐๖	-	-	-	-	๔,๖๒๑.๖๗
บ้านกล้วย	๓,๖๗๓.๖๗	-	-	-	-	-	๓,๖๗๓.๖๗
ดงพลับ	๒,๔๕๙.๐๒	๓,๖๙๑.๐๒	๔,๙๒๔.๗๔	-	-	-	๑๑,๐๗๔.๗๘
บ้านชี	๑๒,๕๕๓.๖๐	๖,๕๗๐.๗๕	-	-	-	๒๑๖.๓๗	๑๙,๓๔๐.๗๒
พุดา	๙,๔๒๓.๒๕	-	๗๘๓.๘๐	-	-	-	๑๐,๒๐๗.๐๕
หินปัก	๕,๘๘๔.๖๓	๓,๙๘๔.๒๗	-	-	-	-	๙,๘๖๘.๙๐
บางพึ้ง	๙,๓๖๙.๐๖	๔,๘๐๒.๓๙	-	-	-	-	๑๔,๑๗๑.๔๕
หนองทรายขาว	๑๑,๖๙๙.๘๒	๓,๖๙๒.๗๔	-	-	-	-	๑๕,๓๙๒.๕๖
บางกะพี	๗,๔๔๓.๒๕	๒,๕๖๙.๑๙	๑,๒๖๒.๔๕	-	-	-	๑๑,๒๗๔.๘๙
หนองเต่า	๑๙,๔๓๕.๙๐	๕๕๔.๐๐	-	-	-	-	๑๙,๙๘๙.๙๐
โพนทอง	๕,๗๗๙.๔๕	-	-	-	-	-	๕,๗๗๙.๔๕
บางขาม	-	๑๔,๐๕๔.๗๐	-	-	-	-	๑๔,๐๕๔.๗๐
ดอนดิ่ง	๔๘๓.๘๙	-	๑๙,๔๕๑.๓๐	-	-	๑,๒๕๗.๐๑	๒๑,๑๙๒.๒๐
ซอนม่วง	-	-	๒๑,๐๗๗.๓	๓๒๔๑.๘๙	๔๓๓.๘๗	๑,๘๓๑.๙๐	๒๖,๕๘๔.๙๖
หนองกระเบียน	๑๑,๒๗๙.๓๙	-	๘,๒๕๑.๓๓	-	-	-	๑๙,๕๓๐.๗๒
สายห้วยแก้ว	๕,๙๖๖.๑๐	๑,๙๗๐.๙๕	๘,๑๓๑.๐๐	-	-	-	๑๖,๐๖๘.๐๕
มหาสอน	-	๑๖,๒๙๓.๓๓	๓๖.๐๓	-	-	-	๑๖,๓๒๙.๓๖
หนองเมือง	๒๙,๓๘๗.๐๘	-	๑๑,๕๒๘.๖๐	-	-	-	๔๐,๙๑๕.๖๘
สนามแจง	๑๘,๗๓๘.๕๐	๒๓๑.๕๒	-	-	-	๖๔๖.๘๓	๑๙,๖๑๖.๘๕
ผลรวมทั้งหมด	๑๖๒,๐๖๓.๒๖	๖๙,๐๘๙.๓๖	๘๙,๐๗๔.๙๙	๓,๒๔๑.๘๙	๔๓๓.๘๗	๓,๙๕๒.๑๑	๓๒๗,๘๕๕.๔๘

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๙

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศโดยทั่วไปมีลักษณะร้อนชื้น คือฤดูร้อน ได้รับอิทธิพลจากลมตะวันออกเฉียงเหนือและลมฝ่ายใต้ พัดผ่านตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และฤดูหนาวได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

๓.๑ ฤดูกาล

สภาพอากาศโดยทั่วไปของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีลักษณะอากาศแบบร้อนชื้น ฤดูร้อนได้รับอิทธิพลจากลมตะวันออกเฉียงเหนือและลมฝ่ายใต้พัดผ่าน ตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ส่วนฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

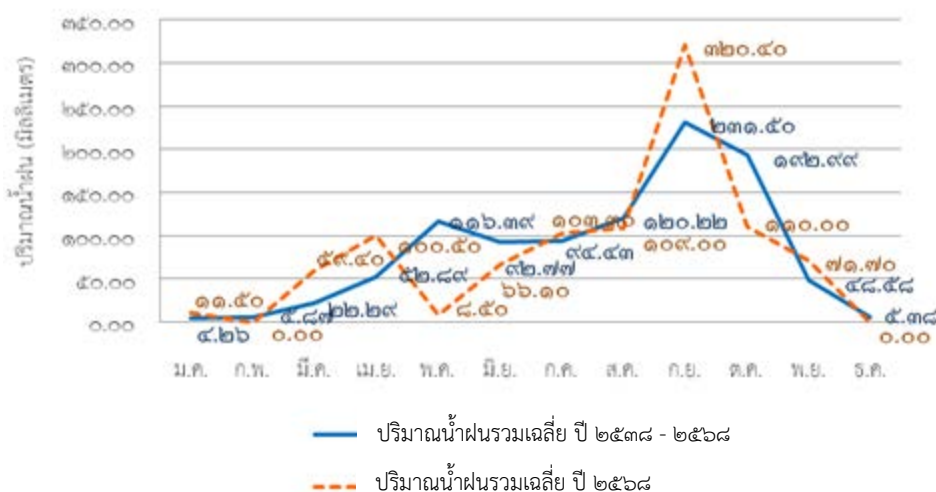
ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			←			→						
ฤดูฝน							←			→		
ฤดูหนาว	←	→									←	→

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิตามฤดูกาล

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับภูเขา ทำให้มีปริมาณฝนไม่แตกต่างกันมากนัก ปริมาณฝนเฉลี่ย ๙๘๗.๕๒ มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันที่ฝนตกในรอบปีเฉลี่ยรวม ๑๐๑.๖ วัน

ปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย ปี ๒๕๓๖ - ๒๕๖๖

ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓๐ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๓๖ - ๒๕๖๖

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

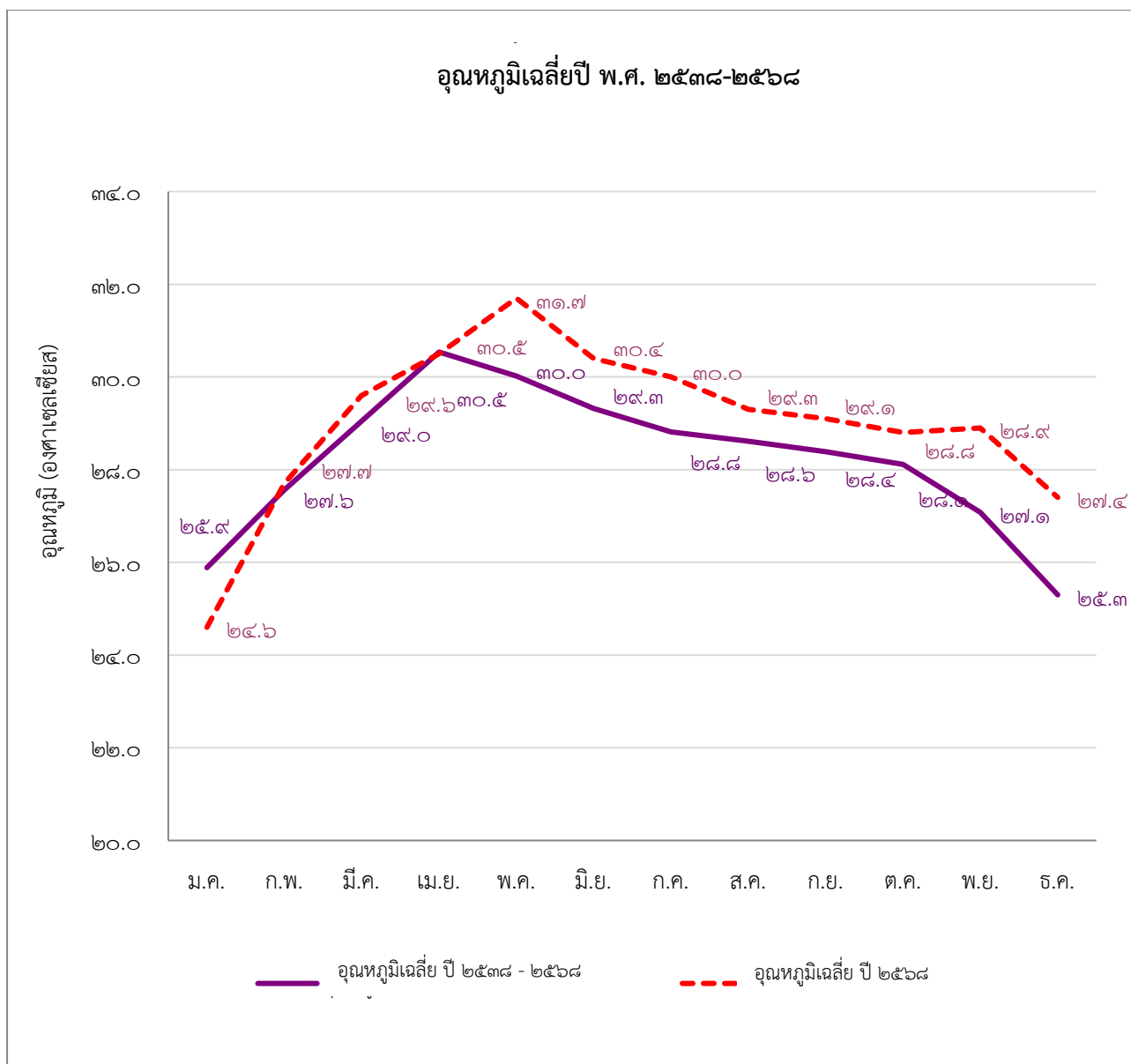
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓๐ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ - ๒๕๖๘

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)
๑	มกราคม	๔.๒๖
๒	กุมภาพันธ์	๕.๘๗
๓	มีนาคม	๒๒.๒๙
๔	เมษายน	๕๒.๘๙
๕	พฤษภาคม	๑๑๖.๓๔
๖	มิถุนายน	๙๒.๗๗
๗	กรกฎาคม	๙๔.๔๓
๘	สิงหาคม	๑๒๐.๒๒
๙	กันยายน	๒๓๑.๕๐
๑๐	ตุลาคม	๑๙๒.๙๙
๑๑	พฤศจิกายน	๔๘.๕๘
๑๒	ธันวาคม	๕.๓๘
	รวม	๙๘๗.๕๒
	เฉลี่ย/ปี	๘๒.๒๙

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีอุณหภูมิค่อนข้างสูง โดยมีค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓๐ ปี ๒๘.๒ องศาเซลเซียส มีค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๔.๐ องศาเซลเซียส (เดือนเมษายนมีอากาศร้อนที่สุดในรอบปี อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยมีค่า ๓๗.๒๐ องศาเซลเซียส) และจำนวนวันที่มีอุณหภูมิสูงกว่า ๓๕.๐๐ องศาเซลเซียส มีค่าเฉลี่ย ๑๑๘ วัน ส่วนอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยมีค่า ๒๔.๐๐ องศาเซลเซียส (เดือนธันวาคมมีอากาศหนาวที่สุดในรอบปี อุณหภูมิเฉลี่ยมีค่า ๒๐.๓๐ องศาเซลเซียส) และจำนวนวันที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า ๑๖.๐๐ องศาเซลเซียส มีค่าเฉลี่ย ๔ วัน (กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๖) (ภาพที่ ๗)

ภาพที่ ๖ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓๐ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๖๘
(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอบ้านหมี่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๖๘

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๐.๘	๓๒.๓	๒๕.๙
กุมภาพันธ์	๒๒.๔	๓๔.๖	๒๗.๖
มีนาคม	๒๓.๑	๓๕.๔	๒๙.๐
เมษายน	๒๕.๗	๓๕.๘	๓๐.๕
พฤษภาคม	๒๕.๖	๓๕.๑	๓๐.๐
มิถุนายน	๒๔.๕	๓๔.๘	๒๙.๓
กรกฎาคม	๒๔.๒	๓๔.๕	๒๘.๘
สิงหาคม	๒๔.๙	๓๕.๒	๒๘.๖
กันยายน	๒๔.๖	๓๔.๘	๒๘.๔
ตุลาคม	๒๓.๔	๓๔.๓	๒๘.๑
พฤศจิกายน	๒๒.๘	๓๓.๗	๒๗.๑
ธันวาคม	๒๑.๒	๓๒.๔	๒๕.๓

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

สภาพอากาศโดยทั่วไปมีลักษณะร้อนชื้น คือฤดูร้อน ได้รับอิทธิพลจากลมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมฝ่ายใต้ พัดผ่านตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และฤดูหนาวได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอบ้านหมี่ มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทาง ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๒๐๕ เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๘)

๑) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	ดงพลับ	๑๘	๒๑	๑	๒	๑๙	๒๓
๒	บางกะพี้	๒๑	๒๕	๑	๑	๒๒	๒๖
๓	ดอนดิ่ง	๑๔	๑๘	๒	๓	๑๖	๒๑
๔	ซอนม่วง	๑๓	๑๖	๑	๑	๑๔	๑๗
๕	หนองกระเปียน	๑๗	๒๐	๒	๒	๑๙	๒๒
รวม		๘๓	๑๐๐	๗	๙	๙๐	๑๐๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

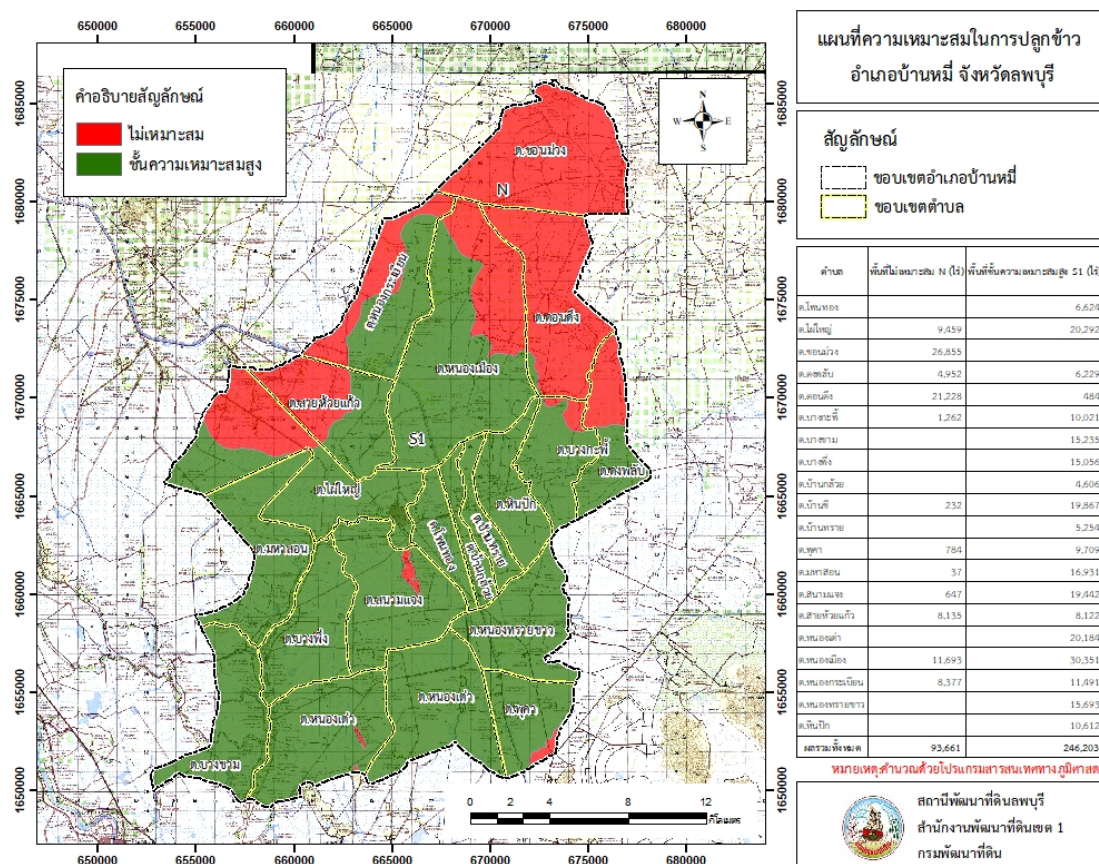
ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	ดงพลับ	๑๒	๓	๑๕
๒	บางกะพี้	๘	๒	๑๐
๓	ดอนดิ่ง	๒๖	๑๗	๔๓
๔	ซอนม่วง	๓๔	๒๓	๕๗
๕	หนองกระเปียน	๑๓	๕	๑๘
รวม		๙๓	๕๐	๑๔๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๔๑๖	๐.๑๔
พืชไร่	๔๗,๔๘๖	๑๕.๗๐
ไม้ยืนต้น	๖๑๗	๐.๒๐
ไม้ผล	๙๔๑	๐.๓๑
พืชสวน	๑,๓๓๕	๐.๔๔
พื้นที่นา	๒๑๔,๒๐๙	๗๐.๘๒
พืชน้ำ	-	๐.๐๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๖๔	๐.๐๒
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๗	๐.๐๐
พื้นที่ลุ่ม	๑๒๐,๙๑๔	๓๙.๙๘
พื้นที่น้ำ	๙๓,๒๙๕	๓๐.๘๔
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๘๔,๗๖๒	๒๘.๐๒
พื้นที่เปิดเตล็ด	๓,๔๒๘	๑.๑๓

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดชลบุรี

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอบ้านหมี่ ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๒๑๔,๒๐๙ ไร่ (ร้อยละ ๘๓ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๗๒.๗๓

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ไม้ผล	พืชผัก	พืช อื่น ๆ	รวม
ไผ่ใหญ่	๑๖,๔๐๗	๑๗,๖๑๘	-	-	-	๒	-	๔	๑๗,๖๒๔
บ้านทราย	๕,๘๘๒	๓,๐๗๗	-	-	-	๓	๐.๒๕	๑	๓,๐๘๑.๒๕
บ้านกล้วย	๔,๐๓๗	๔,๐๑๖	-	-	-	๑๔๒	๓๐	๒๒	๔,๒๑๐
ดงพลับ	๑๑,๘๕๐	๖,๑๑๐	๑๕	๕๒๘	๒,๐๐๒	๔๘	๑.๒๕	๔๒	๘,๗๔๙.๒๕
บ้านชี	๒๐,๒๔๗	๑๔,๗๐๓	-	-	-	๕๕	๑.๒๕	๓๖	๑๔,๗๙๙.๒๕
พุดา	๑๐,๙๗๙	๖,๕๖๖	-	-	-	-	-	-	๖,๕๖๖
หินปัก	๙,๘๙๔	๑๐,๖๓๒	-	-	-	๖	๐.๒๕	๑	๑๐,๖๓๙.๒๕
บางพึ้ง	๑๕,๓๖๐	๑๓,๔๓๓	-	-	-	๑๔	๐.๓๔	๙๒	๑๓,๕๓๙.๓๔
หนองทรายขาว	๑๕,๙๑๘	๑๑,๘๕๓	-	-	-	-	-	-	๑๑,๘๕๓
บางกะพี้	๑๑,๙๒๑	๗,๔๓๑	-	๓๖๗	๑,๑๘๙	๒๒	๐.๒๕	๓	๙,๐๑๑.๒๕
หนองเต่า	๑๙,๔๖๗	๑๕,๔๙๕	๖๘	-	-	๔	๐.๔๖	-	๑๕,๕๖๗.๔๖
โพนทอง	๖,๘๙๖	๔,๒๑๙	-	-	-	๓	-	๑	๔,๒๒๓
บางขาม	๑๕,๐๗๐	๙,๕๑๒	-	-	-	๔	๓.๒๕	๑๔	๙,๕๓๓.๒๕
ดอนดิ่ง	๒๑,๓๐๗	๑,๖๔๔	๒,๓๑๑	๔,๘๒๙	๖,๐๘๕	๓๙	๙.๘๘	๔๕	๑๔,๙๖๒.๘๘
ซอนม่วง	๒๘,๗๘๒	๗๔	๔,๘๔๓	๓,๒๗๘	๗,๒๑๗	๑๕๘	๘๒.๓๖	๔๖	๑๕,๖๙๘.๓๖
หนองกระเบียน	๑๙,๙๑๙	๑๔,๗๗๑	-	-	-	๑๙๒	๓๗.๕๐	-	๑๕,๐๐๐.๕
สายห้วยแก้ว	๑๕,๙๔๐	๑๔,๖๒๓	-	-	-	๑	๐.๕๐	๒	๑๔,๖๒๖.๕
มหาสอน	๑๖,๒๖๐	๑๔,๓๑๓	๓๙	-	-	๙	๐.๕๐	๑	๑๔,๓๖๒.๕
บ้านหมี่	๕๕๕	-	-	-	-	-	-	-	๐
เชียงงา	๑๓,๘๓๕	๘,๙๔๒	-	-	-	๑	-	-	๘,๙๔๓
หนองเมือง	๔๐,๖๓๗	๒๑,๗๙๘	๒๑๗	๙๙๖	๙๙๓	๒๓๔	๑.๙๗	๒๕	๒๔,๒๖๔.๙๗
สนามแจง	๒๐,๓๗๔	๑๓,๓๗๙	๖๑	-	-	๔	-	-	๑๓,๔๔๔
พื้นที่รวม	๓๔๑,๕๔๗	๒๑๔,๒๐๙	๗,๕๕๔	๙,๙๙๘	๑๗,๔๘๖	๙๔๑	๑๗๐.๐๑	๓๓๕	๒๕๐,๖๙๓.๐๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ดอนดึง	๓๔	๔๘	๓๖	-	๓๒๗	๓,๑๓๒	-	๕๖	๑๘
ซอนม่วง	๕๗	๓๕	๑๕๔	-	๕๓๒	๑๓๖	-	๔๒	-
หนองเมือง	๒๓	๔๔	-	๖	๓๔๖	๒๔๕	-	๓๔	-
รวมทั้งหมด	๑๑๔	๑๒๗	๑๙๐	๖	๑๒๐๕	๓๕๑๓	๐	๑๓๒	๑๘

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบ้านหมี่, พ.ศ.๒๕๖๘

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ .....แห่ง คือ .....

ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....

- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน .....แห่ง คือ.....

ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....จำนวน คือ

ชื่อฟาร์ม.....ที่ตั้ง.....

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
หนองเมือง	๑๒	-	-	-	๑๒	-	-
หนองเต่า	๗	-	-	-	๗	-	-
หนองกระเปียน	๔	-	-	-	๔	-	-
รวมทั้งหมด	๒๓	-	-	-	๒๓	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ.๒๕๖๘

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

กล้วยหอมลพบุรี

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นแหล่งปลูกกล้วยหอมลพบุรี มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๘ ไร่ โดยได้จัดตั้งแปลงกล้วยหอมลพบุรีเป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลดอนดึง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี (ศพก. เครือข่าย) นายไพบูลย์ แจ่มแจ้ง เกษตรกรต้นแบบเดิมมีอาชีพรับจ้างจะนำบาดาลทำสวนผลไม้ ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ มาก่อน ด้วยความที่อายุเริ่มมากขึ้น จึงได้คิดริเริ่มเปลี่ยนแนวอาชีพหันมาทำเกษตรกรรม เริ่มจากทดลองปลูกกล้วยหอมพันธุ์คาเวนดิช โดยได้ใช้พื้นที่บางส่วนจากพื้นที่ที่มีอยู่ ๓๐ ไร่ แบ่งมา ๓ ไร่ ปลูกกล้วยหอมที่เน้นการทำแบบปลอดสารเคมี ซึ่งปลูกหลุมละ ๓ หน่อ ห่างกันหลุมละประมาณ ๒ เมตร ใส่ปุ๋ยคอกกลองกันหลุม ดูแลให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด ซึ่งด้วยการใช้การเจาะบ่อบาดาลที่เป็นฐานความรู้เดิมแล้วใช้พลังงานโซลาร์เซลล์ในการลดรายจ่ายวางท่อตามโคนต้นไม้ สำหรับกล้วยหอมไม่จำเป็นต้องรดทุกวันพอรดน้ำแล้วนำเอาฟางมาคลุมก็พอ โดยกล้วยหอมชนิดนี้ใช้เวลาประมาณ ๕-๖ เดือนก็ออกปลีแล้ว ประมาณ ๗๕-๘๐ วันก็ตัดขายได้ และพบว่ากล้วยหอมชนิดนี้จะให้ผลผลิตหนึ่งเครือประมาณ ๘-๑๒ หวี หวีละประมาณ ๑๖-๓๐ ลูก ด้านการตลาดกล้วยหอมของสวนนี้เป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ ที่ส่งออกมากที่สุดคือประเทศจีน เนื่องจากมีการ

จัดการในการควบคุมในการให้ผลผลิตออกสู่ตลาดได้ หลังจากที่ถูกแยกตัดออกมาจากในสวนแล้วก็มีเก็บไว้ในห้องเย็นที่สามารถควบคุมอุณหภูมิได้ เพื่อทยอยนำมาออกมาวางจำหน่ายสู่ตลาด ส่วนราคาของกล้วยหอมจะได้ราคาดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้ซื้อจะดูที่เปลือกของกล้วยหอม

จากที่กล้วยหอมชนิดนี้เป็นที่ต้องการของตลาดมากกว่ากล้วยหอมชนิดอื่นๆ เนื่องจากเป็นกล้วยหอมพันธุ์นี้ให้แป้ง น้ำตาลน้อย และเป็นที่ถูกปากของผู้บริโภค โดยเฉพาะเป็นที่ชื่นชอบในกลุ่มของนักกีฬาเพราะมีน้ำตาลซูโครส ฟรุคโตส และกลูโคส ซึ่งทำให้ร่างกายนำไปใช้สร้างพลังงานได้ทันทีเมื่อกินกล้วย ๑ ลูก ที่จะให้พลังงานประมาณ ๑๐๐ กิโลแคลอรี สำหรับในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการกล้วยหอมของสวนไพลย์ เนื่องจากยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดเพราะกล้วยหอมมีผลยาวใหญ่ สวยงาม น่ารับประทาน เพราะมีการดูแลเป็นอย่างดี โดยกล้วยหอมทุกเครือจะมีการห่อด้วยถุงพลาสติกป้องกันแมลงวันทองและการกระทบของใบกล้วยที่จะทำให้เกิดรอยขีด จึงได้จัดตั้งเป็นเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. เครือข่าย) ให้กลุ่มเกษตรกรหรือผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษารวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

การบริหารจัดการการผลิตและการตลาดที่ดี

แผนการผลิตกล้วยหอม

กิจกรรม	ปี ๒๕๖๐	ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕											
		ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค
การเตรียมดิน	←→												
การเตรียมพื้นที่	←→												
การปลูก	←→												
การกำจัดวัชพืช		←											→
การใส่ปุ๋ย			←				→			←			→
การให้น้ำ		←											→
การเก็บเกี่ยว		←											→

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

- การดูแลรักษา

ถ้ามีหน่อขึ้นมาใหม่ ก็จะตัดต้นแม่ออกแล้วให้เหลือหน่อใหม่เพียงแค่ ๓ หน่อต่อหลุม จากนั้นก็บำรุงดินทุก ๖ เดือน และปลอดสารเคมีในการเพาะปลูก น้ำปลูกใช้เป็นระบบน้ำหยดแล้วใช้พลังงานโซลาเซลล์ รดน้ำตามความชื้นเอาไม่จำเป็นต้องรดทุกวัน โดยใช้เวลาประมาณ ๕-๖ เดือนจึงจะแตกปลี แล้วใช้เวลา ๑สัปดาห์ แล้วจะสุดปลี

- การห่อผล

ถ้ากล้วยหอมออกผลแล้ว ควรห่อผล เพื่อใบกล้วยมาเสียดสีทำให้เปลือกกล้วยดำ จากนั้นใช้เวลา ๗๕ วัน กล้วยหอมจะสามารถตัดขายได้

- การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

หลังจากตัดกล้วยหอมแล้วต้องมีห้องเก็บเป็นห้องเย็น โดยเก็บในอุณหภูมิ ๑๐ กว่าองศาฯ เป็นการเก็บรักษายืดอายุ กล้วยหอม เพื่อเป็นการทยอยนำมาออกจำหน่าย

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นกล้วยขงพร้อมดื่ม ภายใต้ความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีร่วมกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี และบูรณาการร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านหมี่ ซึ่งได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

- การตลาด

จำหน่ายต้นพันธุ์กล้วยหอมลพบุรี กล้วยหอมผลสด โดยแบ่งเป็นตลาดเป็น ๒ แบบ คือ ตลาดโมเดิร์นเทรด และตลาดนัดในท้องถิ่น เช่น ตลาดนัดชุมชนในอำเภอเมืองลพบุรีตามวันต่าง ๆ ตลาดออนไลน์ผ่านทางไลน์แมน สุดท้ายจำหน่ายหน้าสวนเป็นประจำทุกวัน สวนไพลย์กล้วยหอม หรือที่อยู่ เลขที่ ๒๔๐ หมู่ที่ ๔ บ้านซอนกาเหว่า ตำบลซอนม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ ๑๕๑๑๐ เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๖-๑๐๔๕๕๑๙

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

เกอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๙,๖๒๐ ครั้วเรือน โดยมีหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน ๓,๒๗๐ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙๙ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๒,๗๔๒ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๐ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๑,๘๐๑ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ไผ่ใหญ่	๘๓๙	๖๕๔	๑,๓๓๗	๑,๒๗๓	๒,๖๑๐
๒	บ้านทราย	๙๔๕	๑๕๑	๑,๖๘๓	๑,๘๑๕	๓,๔๙๘
๓	บ้านกล้วย	๙๘๑	๑๙๑	๑,๒๒๕	๑,๓๙๔	๒,๖๑๙
๔	ดงพลับ	๔๖๘	๓๐๘	๘๓๓	๘๙๐	๑,๗๒๓
๕	บ้านชี	๑,๗๑๗	๗๘๔	๒,๗๓๙	๒,๘๓๗	๕,๕๗๖
๖	พุดา	๖๔๒	๓๕๑	๑,๑๖๓	๑,๒๖๐	๒,๔๒๓
๗	หินปัก	๑,๐๑๔	๔๒๖	๑,๖๒๖	๑,๘๗๑	๓,๔๙๗
๘	บางพึ่ง	๑,๕๒๒	๖๖๘	๒,๔๓๖	๒,๖๖๒	๕,๐๙๘
๙	หนองทรายขาว	๙๘๙	๕๐๖	๑,๔๕๘	๑,๖๑๔	๓,๐๗๒
๑๐	บางกะพี้	๕๓๑	๓๙๑	๘๖๐	๑,๐๒๔	๑,๘๘๔
๑๑	หนองเต่า	๑,๒๓๘	๗๖๓	๒,๐๙๕	๒,๒๑๔	๔,๓๐๙
๑๒	โพนทอง	๑,๓๒๒	๑๗๙	๒,๔๗๘	๒,๕๘๑	๕,๐๕๙
๑๓	บางขาม	๘๘๕	๕๒๖	๑,๓๔๑	๑,๔๘๘	๒,๘๒๙
๑๔	ดอนดิ่ง	๑,๑๙๘	๕๑๖	๒,๑๔๐	๒,๑๗๒	๔,๓๑๒
๑๕	ขอมม่วง	๑,๐๔๔	๔๗๖	๑,๔๙๘	๑,๕๕๔	๓,๐๕๒
๑๖	หนองกระเบียน	๑,๐๔๓	๕๔๔	๑,๖๗๗	๑,๗๐๑	๓,๓๗๘
๑๗	สายห้วยแก้ว	๙๓๓	๕๖๐	๑,๕๔๓	๑,๕๕๔	๓,๑๒๗
๑๘	มหาสอน	๑,๐๔๕	๖๗๑	๑,๖๓๗	๑,๗๐๗	๓,๓๔๔
๑๙	บ้านหมี่	๑,๓๘๖	-	๑,๗๘๙	๑,๙๓๖	๓,๗๒๕
๒๐	เชียงงา	๑,๐๒๒	๓๑๓	๑,๕๗๕	๑,๗๒๘	๓,๓๐๓
๒๑	หนองเมือง	๑,๓๔๐	๙๑๖	๒,๐๖๗	๒,๑๙๓	๔,๒๖๐
๒๒	สนามแจง	๑,๘๘๓	๕๙๔	๒,๙๖๑	๓,๐๔๒	๖,๐๐๓
รวม		๒๓,๙๘๗	๙,๙๗๖	๓๘,๑๖๑	๔๐,๕๔๐	๗๘,๗๐๑

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอบ้านหมี่ ,พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๙,๖๒๐ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน ๓,๒๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙๙ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๒,๗๔๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๐ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๑,๘๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓,๒๗๐	๓๓.๙๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๗๔๒	๒๘.๕๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๘๐๑	๑๘.๗๒
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๑๓๗	๑๑.๘๒
๒๖ - ๓๕ ปี	๖๑๕	๖.๓๙
๑๘ - ๒๕ ปี	๕๕	๐.๕๗
รวม	๙,๖๒๐	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๘,๘๒๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นรอง จำนวน ๑,๒๙๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๘

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘,๘๒๓	๘๖.๕๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑,๒๙๗	๑๓.๔๘
รวม	๑๐,๑๒๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นพื้นที่เช่า จำนวน ๖,๙๘๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๔ รองลงมาคือพื้นที่เกษตรกรเป็นเจ้าของ จำนวน ๓,๙๙๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๖ และพื้นที่อื่น ๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๕๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๓,๙๙๙	๓๔.๗๖
อื่น ๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๕๑๗	๔.๔๙
เช่า	๖,๙๘๘	๖๐.๗๔
รวม		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส. ทุกประเภทมากที่สุด จำนวน ๓,๔๖๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๙ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ จำนวน

๒๙๘ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๙ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๒๗๑ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๖๓ และเอกสารสิทธิ์หนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๕๗ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครั้วเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่น ๆ	
๓,๔๖๒	๒๗๑	๕๗	๒๙๘	๓,๙๙๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครั้วเรือนเกษตรกร

เกษตรกรอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีช่วงรายได้ในภาคการเกษตรมากที่สุด คือ ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท และ ๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท จำนวน ๓๒ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๖ รองลงมาน้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๙ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๑ และ ๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท จำนวน ๑๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ (บาท)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๒๙.๐๐	๒๖.๖๑
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๓๒.๐๐	๒๙.๓๖
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๑๕.๐๐	๑๓.๗๖
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๓๒.๐๐	๒๙.๓๖
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๑.๐๐	๐.๙๒
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๑๐๙.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เกษตรกรอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีช่วงหนี้สินในภาคการเกษตรมากที่สุด คือ น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๒ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๖ รองลงมา ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท จำนวน ๑๗ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๗ และรองลงมาคือ ๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท และ ๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท จำนวน ๖ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๓๒.๐๐	๕๒.๔๖
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๑๗.๐๐	๒๗.๘๗
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๖.๐๐	๙.๘๔
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๖.๐๐	๙.๘๔
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๐.๐๐	๐.๐๐
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๖๑.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธประมาณ ๙๙.๙๙ % และ ศาสนาอื่น ๆ ประมาณ ๐.๐๑ %

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

๑. งานแข่งเรือยาวประเพณี และเทศกาลของดีบ้านหมี่ จัดขึ้นที่สวนสมเด็จพระเจ้าฯ ตำบลบ้านกล้วย ช่วงเดือนกรกฎาคมของทุกปี มีกิจกรรมและการแสดงมากมาย รวมทั้งการประกวดสาวงามบ้านหมี่

๒. ประเพณีกำฟ้า วัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทยพวนบ้านหมี่ที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน วัดกัศลีพนาราม (วัดบ้านกล้วย) ตำบลบ้านกล้วย จึงได้จัดประเพณีกำฟ้าขึ้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมถึงเป็นการฟื้นฟูและเผยแพร่ประเพณีของชาวไทยพวน และเพื่อเป็นการแสดงความรักความสามัคคีของชาวบ้านในพื้นที่ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ภายในงานมีกิจกรรมที่น่าสนใจ อาทิ ใส่บาตรข้าวจี ข้าวหลาม อาหารคาวหวาน พิธีบายศรีสู่ขวัญข้าว การแสดงชุดแห่ข้าวพันก้อนประเพณีเส่อกระจาด แข่งโป้ นางด้ง แข่งฟัดข้าว การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน มีการออกร้านผ้าทอพื้นเมืองอีกด้วย

๓. ประเพณีเส่อกระจาด (ประเพณีใส่กระจาด) เป็นประเพณีของชาวไทยพวน ซึ่งถือปฏิบัติกันในเขตอำเภอบ้านหมี่ ในงานบุญเทศน์มหาชาติ ช่วงเทศกาลออกพรรษา สถานที่ตามตำบลต่าง ๆ เช่น ตำบลบ้านกล้วย บ้านทราย เชียงงา โพนทอง หินปัก บางกะพี้ เป็นต้น

๑.๒ องค์การและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอบ้านหมี่ มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ขอนแก่น	๓	๑๑๕	๒	๗๑	-	-	๙	๑๘๓	๑	๑๕๔	๓	๒๔๒
เขียงงา	-	-	-	-	-	-	๔	๗๖	-	-	-	-
ดงพลับ	๑	๑๒๐	๑	๓๐	๑	๒๐	๓	๓๑	-	-	๒	๙๘
ดอนดิ่ง	๑	๓๐	๑	๒๐	๑	๒๐	๕	๔๖	-	-	๖	๑๘๖
บางกะพี้	๒	๖๐	๑	๑๐	-	-	๑	๘	-	-	๒	๘๔
บางขาม	๑	๖๐	-	-	๑	๒๐	-	-	-	-	-	-
บางพืด	๓	๘๘	-	-	๑	๒๕	๕	๗๖	-	-	-	-
บ้านกล้วย	๒	๘๐	๑	๑๕	๑	๒๐	๙	๑๓๕	-	-	๒	๖๕
บ้านชี	-	-	-	-	๑	๒๐	๒	๑๘	-	-	๒	๘๔
บ้านทราย	-	-	๒	๒๕	๑	๒๕	๗	๑๐๕	-	-	๑	๓๒
บ้านหมี่	-	-	-	-	-	-	๑	๙	๒	๓,๑๐๒	-	-
ไผ่ใหญ่	๑	๓๕	-	-	-	-	๕	๗๓	-	-	๓	๑๒๔
พุดา	๓	๑๐๕	๑	๔๕	-	-	๒	๕๒	-	-	๔	๙๖
โพนทอง	๑	๓๐	๑	๑๐	-	-	๑	๙	-	-	๓	๑๐๖
มหาสอน	๒	๑๗๕	๒	๕๐	-	-	๖	๑๐๖	-	-	๒	๖๔
สนามแจง	-	-	๑	๓๐	-	-	๗	๑๐๑	-	-	๔	๑๘๔
สายห้วยแก้ว	-	-	๑	๒๕	-	-	-	-	-	-	๓	๙๖
หนองกระเปียน	๑	๓๖	๑	๒๒	๑	๒๕	๔	๔๑	-	-	๒	๔๓
หนองเต่า	๕	๒๒๓	๑	๓๐	๑	๒๐	๕	๑๐๗	-	-	๓	๖๘
หนองทรายขาว	๖	๒๓๒	๑	๕๐	๑	๓๐	๗	๑๓๐	-	-	๒	๗๘
หนองเมือง	๑	๗๕	๒	๖๐	๑	๙๕	๗	๑๐๘	-	-	๒	๕๘
หินปัก	๑	๔๑	๓	๑๓๓	-	-	๙	๒๖๙	-	-	๓	๘๔
รวม	๓๔	๑,๕๐๕	๒๒	๖๒๖	๑๑	๓๒๐	๙๙	๑,๖๘๓	๓	๓,๒๕๖	๔๙	๑,๗๙๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๒ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๔
เครื่องดื่ม	-
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑๒
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๕
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๒
รวม	๒๓

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านหมี่ ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	แปรรูปอาหารจากเนื้อสัตว์	๒๙	๔	ดงพลับ	๑๒	น.ส.นิตยา ศิริเนาว์
๒	หนองกระเบียนโมเดล	๒๙/๑	๑	หนองกระเบียน	๑๖	นายรัฐวิชญ์ อริยพัชญ์พล
๓	เกษตรกรผู้ทำน้าบ้านดงพลับ	๔๑/๑	๒	ดงพลับ	๗	นางประมวณ แยมเทศ
๔	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชียงงา	๘๐	๓	เชียงงา	๒๔	นายวิรัช นาคชัย
๕	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านบางกะพิน้อย	๙๙	๔	บางกะพิน้อย	๒๐	นายสุรศักดิ์ อนุสนธิ์
๖	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสระเตย	๘๘/๑	๑๐	หนองทรายขาว	๘	นายสง่า เกิดดอนแฝก
๗	ไทยพวนบ้านหมี่	๑๔/๑๐		บ้านหมี่	๑๓	นายอนิวรรณ ไพรดำ
๘	ไท-ยวนบ้านหนองกระเบียน	๕๐	๙	หนองกระเบียน	๑๔	นางสายฝน สืบบุญชู
๙	รำรวย	๗๒	๒	บางขาม	๙	นายสำเริง แหวนเพชร
๑๐	กลุ่มผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดีบ้านหนองน้ำทิพย์	๖๔	๔	พุดา	๑๔	นายพนันท์ แจ่มแจ้ง
๑๑	กลุ่มผู้ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลขอนแก่น	๑๓๓	๓	ขอนแก่น	๓๐	นายสุทัศน์ เสงี่ยมจิต
๑๒	ศูนย์ข้าวชุมชน ต.พุดา	๑๕๓	๑	พุดา	๗	น.ส.วิเชียร โคตะมี
๑๓	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านทราย	๒๕/๑	๑	บ้านทราย	๗	นางสมาลี มะหายนทะ
๑๔	ผดุงธรรมเครื่องหอม	๑๓๔	๑	พุดา	๗	นางเพียงสมร ปัดแว
๑๕	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งสาธารณะ	๖๐	๗	สนามแจง	๗	นายบุญส่ง แสงบุญ
๑๖	ศูนย์ขยายพันธุ์ข้าวชุมชน ม.๕ ต.สายห้วยแก้ว	๑๖๐	๕	สายห้วยแก้ว	๘	นายชัยวัฒน์ สีเหนียง
๑๗	ศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลหินปัก	๓๑/๑	๔	หินปัก	๒๐	นางทิพวรรณ ตั้งวัฒนานนท์
๑๘	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดงพลับ	๔๘/๑	๕	ดงพลับ	๗	นายทวีศักดิ์ แผ่นทอง
๑๙	ทฤษฎีใหม่ ต.หนองทรายขาว บ้านสวนธนากร	๘๘	๓	หนองทรายขาว	๗	นายพรพงศ์ จงประสิทธิ์ผล
๒๐	ทอง ๑	๖๓	๗	ดอนดิ่ง	๒๓	น.ส.กมลวรรณ มูลเปีย
๒๑	ประชาชน ๔ ภาค ศูนย์อำเภอบ้านหมี่	๑๙๙	๒	ดอนดิ่ง	๑๐	นายสุรเดช สุดตา
๒๒	บ้านไร่ตามตะวัน	-	๗	หนองเมือง	๗	นายอานวย งามคำ
๒๓	กลุ่มผู้เลี้ยงไส้เดือน ต.ขอนแก่น	๑๕/๑	๓	ขอนแก่น	๕๕	นายไพฑูริย์ จำปางาม
๒๔	แปลงใหญ่ข้าวตำบลสนามแจง	-	๒	สนามแจง	๗	นายประสิทธิ์ แยมเทศ
๒๕	กลุ่มเกษตรอินทรีย์โคกหนองนา	๙๗	๖	ขอนแก่น	๗	นายสุก วัชรบุญ

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๒๖	ประชาชน ๔ ภาค ศูนย์จังหวัดลพบุรี	๑๓๗	๒	ดงพลับ	๑๓	นายพิชิต สร้อยน้อย
๒๗	กล้วยหอมลพบุรี	๑๕	๔	ขอนแก่น	๑๑	น.ส.อนงค์ กิ่งวงษา
๒๘	เกษตรพัฒนานำพาอาชีพ ต.หินปัก	๓๑/๑	๔	หินปัก	๓๓	นายสำเร็จ จูมทอง
๒๙	สมุนไพร่ทพวน	๑๓/๑	๖	หินปัก	๙	น.ส.ปรีนทร หนูใจหาญ
๓๐	นาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านทราย(คลองโค้งขวา)	๕๘	๔	บ้านทราย	๒๕	นางเกศินี วุ่นเหลี่ยม
๓๑	นาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๓ ต.บ้านทราย	๒๒๒	๓	บ้านทราย	๓๐	น.ส.กาญจนา เสริมกุล
๓๒	นาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๑ ต.บ้านทราย	๑๔๖	๑	บ้านทราย	๑๗	นายเกรียงศักดิ์ ทัสสะ
๓๓	นาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองเต่า	๖๐	๖	หนองเต่า	๓๐	นายนรบดี เท่งนาวิ
๓๔	นาแปลงใหญ่ ม.๒ มหาสอน	๓๑/๓	๓	สนามแจง	๓๑	นายดำรง สังวษ์
๓๕	ลูกพลับฟาร์ม	๒๐	๒	ดงพลับ	๘	นายบุญสืบ แสงมณี
๓๖	ผู้ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ต.ขอนแก่น	๑๐๐	๖	ขอนแก่น	๓๔	นางยุพา ช่างสากล
๓๗	สมุนไพรรักษา	๕	๓	เชียงงา	๘	นายอนุชา มีชื่อ
๓๘	นาแปลงใหญ่ตำบลหนองทรายขาว	๘๘/๑	๔	หนองทรายขาว	๔๗	นางอาจารย์ ดิลกราบ
๓๙	ร่วมใจเกษตรพัฒนา	๑๘๓	๒	ดงพลับ	๗	นายจิรายุ สุทธา
๔๐	เลี้ยงไก่พื้นเมืองตำบลบ้านทราย	๖๒	๓	บ้านทราย	๑๐	นายศุภกฤต ไชยกุลพล
๔๑	แปรรูปสมุนไพรพื้นบ้านตำบลบ้านทราย	๓๖	๕	บ้านทราย	๙	น.ส.ดารารัตน์ ฝะอบทอง
๔๒	อิฐบล็อกชุมชนบ้านขุนน้อย	๒๓๙	๑	ขอนแก่น	๑๓	นายโกเมน ฝะอบทอง
๔๓	ฟาร์มสุขตำบลมหาสอน	๓๗	๗	มหาสอน	๙	น.ส.พัชรี นามโคตร
๔๔	ผู้เลี้ยงสัตว์และปลูกพืชตอนดิ่ง	๒๐๐	๓	ดอนดิ่ง	๑๑	นายถาวร ทองอินทร์
๔๕	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หมู่๑ตำบลขอนแก่น	๖๘	๑	ขอนแก่น	๓๑	น.ส.อัมรินทร์ วงษ์สิทธิชัย
๔๖	เกษตรมีชัย บ้านหมี่	๙๙	๕	บ้านกล้วย	๗	นายสามารถ แวงงาม
๔๗	เชื้อเพลิงแข็งบ้านหมี่	๑๒๒/๑	๑	ดงพลับ	๗	นางพายุ สอาดไหว
๔๘	ท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน	๕๘	๖	มหาสอน	๔๖	นายประถัมภ์ บัวหลวง
๔๙	ทำก้อนเพาะเห็ด	๖๑	๒	ดงพลับ	๑๓	นางทิพย์สิริ ขจรจันทร์
๕๐	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลสนามแจง	๑๒๑	๑	สนามแจง	๑๐	นายแจ้ว ฉิมบุญมา
๕๑	เมย์ แม็ก มาย ฟาร์ม	๘๒/๒	๔	บางพัง	๒๕	นายอนิรุทธน์ ไพธำ
๕๒	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ต.สนามแจง	๓๐๕	๕	สนามแจง	๑๗	นายธนู ร้อยแก้ว
๕๓	กลุ่มผู้เลี้ยงหมูและไก่ตำบลขอนแก่น	๑๘๒/๑	๔	ขอนแก่น	๒๒	นายเพ็ญ สังข์นาค
๕๔	ผลิตภัณฑ์ผ้าหินปัก	๘๐	๑	หินปัก	๑๐	นางมูดา ฤทธาพรหม
๕๕	กลุ่มทอผ้าวงเดือน	๕๕	๓	บ้านทราย	๑๕	นายถาวร บุญธรรม
๕๖	กลุ่มผลิตสมุนไพรและพืชอาหารสภาคประชาชน ๔ ภาค	๑๓๐	๒	ดงพลับ	๗	นายปัญญา เรืองรุ่ง
๕๗	พัฒนาอาชีพตำบลมหาสอน	๓๐/๒	๕	มหาสอน	๒๐	นางธัญญา หลีสกุล
๕๘	การแปรรูปและการถนอมอาหารบ้านทุ่งสาธารณ์	๖๐	๗	สนามแจง	๒๔	นายมนตรี สิงห์ทอง
๕๙	กลุ่มแม่บ้านพัฒนาอาชีพ ต.หนองเมือง	๙๑	๖	หนองเมือง	๓๖	น.ส.วงเดือน ชินคง
๖๐	เฟอร์นิเจอร์มหาสอน	๒๗	๑	มหาสอน	๙	นายอำพันธ์ น่วมนุ่ม

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๖๑	กลุ่มเลี้ยงสัตว์บ้านดอนเจริญ ม.๖	๙๗	๖	ซอนม่วง	๒๖	นายไพร เสนาะสังข์
๖๒	กลุ่มเกษตรกรทำไร่บ้านดงกลาง	๙๙/๑	๒	ซอนม่วง	๓๙	นางทองหลอด นาคแย้ม
๖๓	บ้านดงกลาง หมู่๒	๖	๒	ซอนม่วง	๑๑	นางสาวอภิญญา นามผล
๖๔	แปรรูปทำกระเป๋ากของชำร่วย	๓๓/๑	๓	บ้านทราย	๙	นางบุษบา วงษ์จันทร์นา
๖๕	ศิษย์พระดาบส	๖๖/๑	๔	ไผ่ใหญ่	๑๑	นายวินัย ปิดทองคำ
๖๖	กลุ่มสตรีทอผ้าตำบลบ้านทราย หมู่ ๒	๙๐	๒	บ้านทราย	๑๒	น.ส.อุษา ทรงหอม
๖๗	เกษตรกรทำนาบ้านสำโรง ตำบลหินปัก	๑๕๘/๒	๙	หินปัก	๑๐	นางสุมาลี พูลจีน
๖๘	กลุ่มจักรสานหวายมหาสอน	๒๗	๕	มหาสอน	๓๗	นางรัชชดา อนุกุล
๖๙	กลุ่มพริกแกงแววพุดา	๖๒	๒	พุดา	๗	นางสุภาเพลิน ภิญโญ
๗๐	ปลาส้มฟักประกอบจิตร	๑๐๕	๕	บ้านกล้วย	๗	นายเกียรติศักดิ์ ปิดทองคำ
๗๑	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์หนองทรายขาว	๘๘	๗	หนองทรายขาว	๑๘	นายแสนศักดิ์ ภูมา
๗๒	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหินปัก	๓๐	๔	หินปัก	๘๕	นายสำรวย สีนุชชู
๗๓	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำนาหนองเต่า	๑	๒	หนองเต่า	๓๐	นายบุญส่ง พูลสวัสดิ์
๗๔	ไทยพวนคลาสสิก	๘๒/๑	๗	หินปัก	๒๕	นายบุญมัน ทองศิริ
๗๕	สตรีอาสาบ้านพวน	๘๒	๑๐	หินปัก	๑๙	นางสมคิด คารมภ์สม

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลดงพลับ	๖๒	๒	ดงพลับ	๓๐	นางทิพย์ศิริ จขจรจันทร์
๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไร่ไตรธรรม ต.ดอนดิ่ง	๑๖๔	๓	ดอนดิ่ง	๒๐	นางนิภา มีคน
๓	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองน้ำทิพย์ ต.พุดา	๖๔	๔	พุดา	๓๐	นางอมรา คนโทเงิน
๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไทยพวนคลาสสิก ต.หินปัก	๘๒/๑	๗	หินปัก	๑๕	น.ส.ตุ๋ แซ่มล้าเจียก
๕	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองแก ต.หนองเมือง	-	๗	หนองเมือง	๓๐	นางประสิทธิ์ ปัญญาแหลม
๖	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลสนามแจง	๑๒๑	๑	สนามแจง	๓๐	นางกัลยา ไพรด้า
๗	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดงกลาง ต.ซอนม่วง	๖	๒	ซอนม่วง	๒๕	นางพงษ์ลัดดา กันโรคา
๘	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักรสานหวายมหาสอน	๒๗	๕	มหาสอน	๒๐	นางรุจี ตันวิวัฒน์
๙	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลหนองเต่า	๑	๒	หนองเต่า	๓๐	นางอารีย์ มีเนียม
๑๐	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลหนองทรายขาว	๘๘	๗	หนองทรายขาว	๑๐	นางสมพร สุดาวรรณ
๑๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพัฒนาอาชีพตำบลหนองเมือง	๙๑	๖	หนองเมือง	๓๐	นางรัชชดา อนุกุล
๑๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลหินปัก	๔๓	๖	หินปัก	๔๖	นางสมใจ รักษาทรัพย์
๑๓	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสตรีสหกรณ์ ต.หินปัก	๓๐	๔	หินปัก	๗๒	นางทัศนีย์ ไตรธรรม
๑๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยแก้ว ต.มหาสอน	๙๕	๒	มหาสอน	๓๐	น.ส.เจนจิรา แซ่มฉิง
๑๕	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำขนมหวานบ้านดอนเจริญ	๑๓๗	๖	ซอนม่วง	๔๐	นางสุมาลี แป้นจันทร์
๑๖	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรวงเดือนผ้าทอ	๕๕	๓	บ้านทราย	๑๕	น.ส.วงเดือน ชินดง
๑๗	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปสมุนไพรบ้านทราย	๓๖	๕	บ้านทราย	๑๐	นางเกศินี วัณเหลียม
๑๘	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองคูใหญ่	๗๐	๑	หนองกระเบียน	๒๒	นางเวิน ระลิกมูล

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑๙	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหมู่ ๖ ตำบลโพนทอง	๒๓๑	๖	โพนทอง	๑๐	นางรัชณี พิมพ์ภรณ์
๒๐	กลุ่มแม่บ้านหนองกระเบื้อง	๕๕	๔	สายห้วยแก้ว	๒๕	นางนงคราญ พุ่มซ้อน
๒๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมือง หมู่ ๖ บางกะพี้	๓๘	๖	บางกะพี้	๑๐	นางสุภาเพลิน ภิญโญ
๒๒	โรงเรียนบ้านสระเตย	๑๑๗	๔	หนองทรายขาว	๓๐	นายบุญยัง บุญเมฆ
๒๓	โรงเรียนบ้านหนองเมือง	-	๓	หนองเมือง	๒๐	น.ส.นันทา กองตาพันธุ์
๒๔	โรงเรียนบ้านชีวิทยา	-	๖	ชีวิทยา	๒๐	นายสังวรณ์ รักญาติ
๒๕	โรงเรียนพระวรสาร	๙๗	๙	บางพัง	๒๕	นางชุลีกร เครือแดง
๒๖	กลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตปุ๋ยอินทรีย์	๖๔/๒	๔	ไผ่ใหญ่	๑๐	นายชำนาญ โอโหสี
๒๗	กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกรเกษตรผสมผสานตำบลบ้านชี	๘๑	๒	บ้านชี	๑๐	นายพูนศักดิ์ สารวิก
๒๘	กลุ่มส่งเสริมอาชีพแปรรูปสมุนไพร	๓๖	๕	บ้านทราย	๑๐	นางเกศินี วันเหลียม
๒๙	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผลิตข้าวคุณภาพดี	๓๖/๑	๗	เชียงงา	๒๓	นายมนตรี สิงห์ทอง
๓๐	กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกรทำไร่บ้านดอนเจริญ	๑๐๐	๖	ซอนม่วง	๑๐	นายบุญส่ง พูลสวัสดิ์
๓๑	กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกรชุมชนคนรักเกษตร	๒๓/๑	๑	บางพัง	๑๑	นายอนุชา มีชื่อ
๓๒	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเพาะเห็ด	๒๒	๕	หินปัก	๒๐	นางเพียงพิศ สะใส
๓๓	กลุ่มส่งเสริมอาชีพผลิตพันธุ์ข้าวปลูกบ้านโคกสุข	-	๒	หนองเต่า	๑๐	นายประเสริฐ คักดี
๓๔	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด	-	๔	บ้านกล้วย	๑๐	นายปิยฤทธิ์ สาหา
๓๕	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้านมหาสอน	๕๘	๖	มหาสอน	๑๐	น.ส.อิงนภัสร์ วงษ์สิทธิชัย
๓๖	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้านทุ่งสาธารณะ	๖๐	๗	สนามแจง	๒๕	น.ส.อุษา ทรงหอม
๓๗	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลพุดา	๓๒	๑	พุดา	๒๕	
๓๘	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้านบางกะพีน้อย	๖๐	๗	สนามแจง	๑๖	นายณัฐชานนท์ มีมาก

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มเกษตรกรทำนาสนามแจง	๓๑/๓	๕	สนามแจง	๔๕	นายอำนาจ งามขำ
กลุ่มเกษตรกรทำนาหินปัก	๘	๖	หินปัก	๑๖๐	นายวินัย ปิดทองคำ
กลุ่มเกษตรกรทำนาบ้านชี	๑๔๙	๒	บ้านชี	๕๘	นายสุเทพ ปาลวัฒน์
กลุ่มเกษตรกรทำนาบ้านทราย	๕๐	๖	บ้านทราย	๕๙	นายสมนึก พันธุ์ชัย
กลุ่มเกษตรกรทำนาบ้านกล้วย	๒๓	๔	บ้านกล้วย	๕๖	นายจรัส ประสมทอง
กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองทรายขาว	๑๑๕	๖	หนองทรายขาว	๓๖	นายเสวก กุลทอง
กลุ่มเกษตรกร ทำนาบางกะพี้	๖๕	๕	บางกะพี้	๑๒๐	นายแก้ว พูลทรัพย์
สหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์ก ขอนม่วง จำกัด	๓๑๙	๔	ขอนแก่น	๕๔	นายอำนาจ รักอ่อน
สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินบ้านหมี่ จำกัด	๕๔	๓	มหาสอน	๒๐๗	นายเสน่ห์ กลิ่นผล

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ ,พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ... ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๒๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๗ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๒๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
ซอนม่วง	-	๑	๑	-	๑	-	๑	-	-
เชียงงา	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ดงพลับ	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ดอนดิ่ง	-	๑	-	-	๑	๑	-	-	-
บางกะพี้	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
บางขาม	๑	-	-	-	๑	๑	-	-	-
บางพึ้ง	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
บ้านกล้วย	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
บ้านชี	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
บ้านทราย	-	๑	-	-	๑	๑	-	-	-
บ้านหมี่	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไผ่ใหญ่	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
พุดา	-	-	-	-	๑	๑	-	-	-
โพนทอง	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
มหาสอน	-	๑	-	-	๑	๑	-	-	-
สนามแจง	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
สายห้วยแก้ว	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
หนองกระเบียน	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
หนองเต่า	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
หนองทรายขาว	-	๑	-	๑	๑	-	-	-	-
หนองเมือง	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
หินปัก	-	๑	-	-	๑	๑	-	-	-
รวม	๑	๘	๑	๑	๒๑	๖	๑	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๓๖๔ คน โดยมีหมอดินอาสา
 จำนวนมากที่สุด จำนวน ๑๘๓ ราย รองลงมาคือเกษตรหมู่บ้าน ๑๕๗ ราย และอาสา
 ประมง ๑๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑
 หน้าที่

ตารางที่ ๒๗ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ขอนแก่น	-	-	-	๑	๑๐	๖	-	-	-
เชียงใหม่	-	-	๑	-	๙	๑๐	-	-	-
ดงพลับ	-	-	-	-	๖	๕	-	-	-
ดอนดิ่ง	-	-	-	-	๙	๘	-	-	-
บางกะปิ	-	-	-	-	๔	๗	-	-	-
บางขาม	-	-	-	-	๗	๗	-	-	-
บางพืด	-	-	-	-	๗	๙	-	-	-
บ้านกล้วย	-	-	-	-	๗	๕	-	-	-
บ้านชี	-	-	-	๑	๑๗	๑๒	-	-	-
บ้านทราย	-	-	-	-	๘	๖	-	-	-
บ้านหมี่	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไผ่ใหญ่	-	๑	-	-	๗	๖	-	-	-
พุดา	-	-	-	-	๗	๔	-	-	-
โพนทอง	-	-	-	-	๗	๗	-	-	-
มหาสอน	-	-	๑	๑	๕	๘	-	-	-
สนามแจง	-	๑	๑	๒	๘	๙	-	-	-
สายห้วยแก้ว	-	-	-	-	๙	๗	-	-	-
หนองกระเบียน	-	-	๑	-	๑๐	๙	-	-	-
หนองเต่า	-	-	-	๑	๑๓	๘	-	-	-
หนองทรายขาว	-	-	๓	๑	๑๑	๗	-	-	-
หนองเมือง	-	-	๔	๑	๙	๗	-	-	-
หินปัก	-	-	๑	๑	๑๓	๑๐	๑	-	-
รวม	-	๒	๑๒	๙	๑๘๓	๑๕๗	๑	-	-

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	องค์ความรู้ด้าน
บางขาม	๑	นายกิตติพล ตะพานแก้ว	ข้าว
ดอนดึง	๑	นายการุณ สุขะพันธ์	เกษตรพอเพียง / ไร่นาสวนผสม
หนองทรายขาว	๑	นายปัญญา เรืองรุ่ง	ข้าว
หนองทรายขาว	๑	น.ส.นวลฉกรรณจพร เครือขอนแก่น	เกษตรพอเพียง / ไร่นาสวนผสม
ซอนม่วง	๑	นายไพวัลย์ แจ่มแจ้ง	กล้วยหอม
ดงพลับ	๑	นายมงคล ฝะอบทอง	เกษตรพอเพียง / ไร่นาสวนผสม
สนามแจง	๑	นายอนิวรรณ ไพรดำ	ข้าว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๙ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	ข้าว	๕	บางขาม
๒	ศูนย์เรียนรู้ตำบลบ้านทราย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/	๑	บ้านทราย
๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลพุดา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่	๒	พุดา
๔	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชียงงา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ศูนย์ข้าวชุมชน	๗	เชียงงา
๕	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงแพะ ตำบลดอนดึง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	เลี้ยงแพะ	๓	ดอนดึง
๖	บ้านสวนขวัญ วิสาหกิจท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๖	มหาสอน
๗	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว/ศูนย์ข้าวชุมชน	ข้าว	๒	สนามแจง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑๒ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓๐ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	สนามแจง	แปลงใหญ่ข้าว ม.๒ ต.สนามแจง อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี	ข้าว	๑๖๗	๔๕๒๘.๕
๒	บ้านทราย	กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๖ ตำบลบ้าน ทราย	ข้าว	๔๐	๑,๑๓๕
๓	บ้านทราย	กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๑ ตำบลบ้าน ทราย	ข้าว	ข้าว	๑,๑๒๗
๔	บ้านทราย	กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๓ ตำบลบ้าน ทราย	ข้าว	ข้าว	๒,๑๑๘
๕	หนองทรายขาว	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลหนอง ทรายขาว	ข้าว	๗๑	๑,๗๒๘
๖	หนองเต่า	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลหนองเต่า	ข้าว	๓๕	๕๔๐
๗	มหาสอน	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลมหาสอน	ข้าว	๓๒	๑,๖๔๒
๘	ซอนม่วง	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ม.๑ ต. ซอนม่วง อ. บ้านหมี่ จ.ลพบุรี	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๕	๑,๒๗๗
๙	ซอนม่วง	แปลงใหญ่โคนม ม.๔ ต.ซอนม่วง อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี	โคนม	๕๔	๑,๗๓๑ ตัว
๑๐	หินปัก	กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลหินปัก อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ข้าว	๓๕	๙๖๙
๑๑	บางกะพี้	กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านบางกะพี้ใหญ่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ข้าว	๓๒	๗๑๙
๑๒	บางกะพี้	กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านบางกะพีน้อย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	ข้าว	๓๙	๗๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน [✓]ชลประทาน [ ] บ่อน้ำบาดาล [ ] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

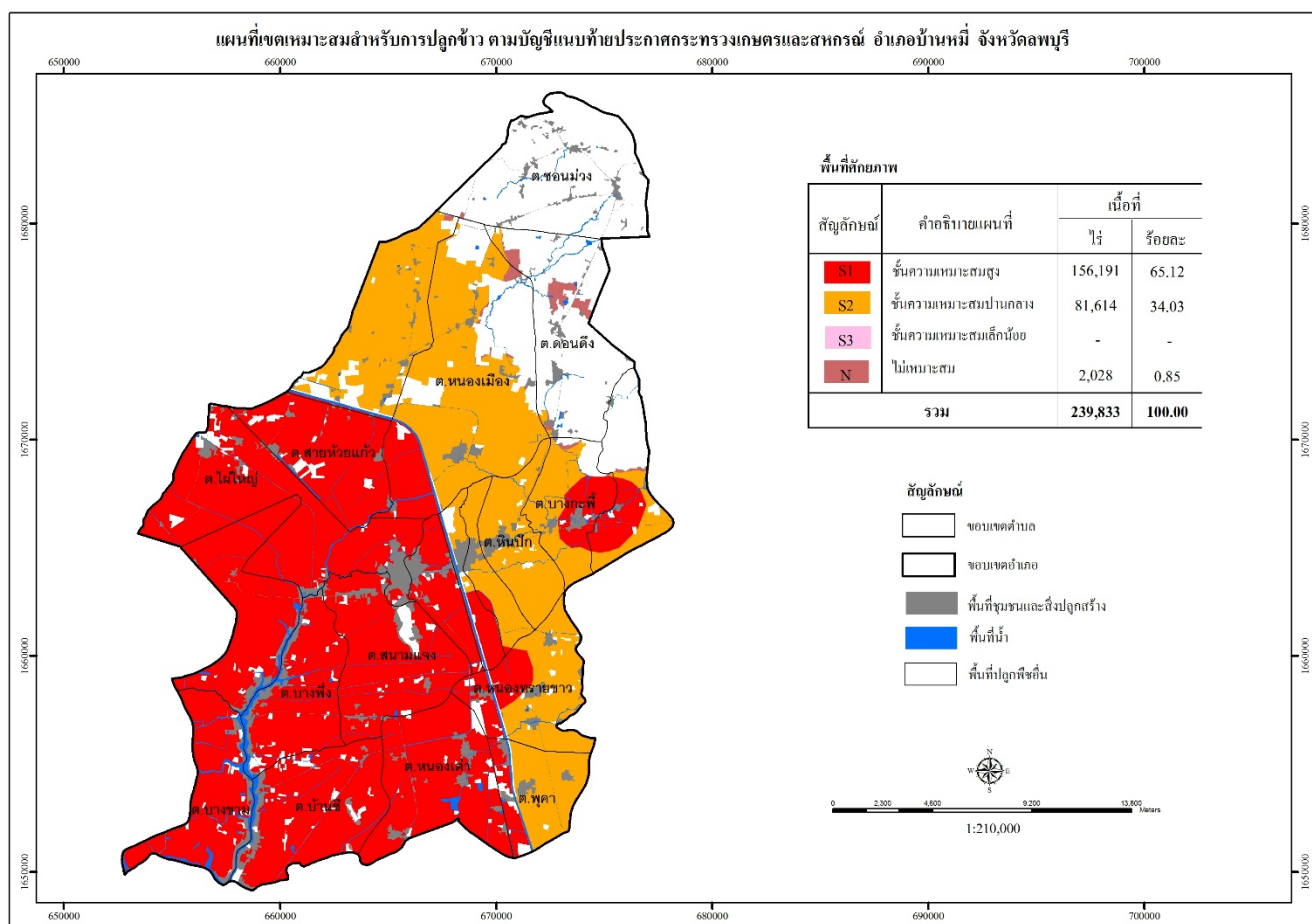
๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๒๓๙, ๘๓๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕๖,๑๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๑๒ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๘๑,๖๑๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๓. และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒,๐๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๕

ตารางที่ ๓๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอบ้านหมี่	๑๕๖,๑๙๑	๘๑,๖๑๔	-	๒,๐๒๘	๒๓๙,๘๓๓
ไผ่ใหญ่	๑๗,๐๑๖	๒๐๓	-	-	๑๗,๒๑๙
บ้านทราย	๓,๔๗๒	-	-	-	๓,๔๗๒
บ้านกล้วย	๓,๙๘๕	๑๒๓	-	-	๔,๑๐๘
ดงพลับ	๔,๘๕๑	๑,๑๕๙	-	-	๖,๐๑๐
บ้านชี	๑๔,๕๐๑	-	-	-	๑๔,๕๐๑
พุดา	-	๖,๘๘๙	-	-	๖,๘๘๙
หินปัก	-	๑๐,๓๔๒	-	-	๑๐,๓๔๒
บางพัง	๑๒,๙๕๓	๘๐๗	-	-	๑๓,๗๖๐
หนองทรายขาว	๑,๘๙๕	๑๑,๔๐๓	-	-	๑๓,๒๙๘
บางกะพี้	๓๑๔	๗,๘๑๐	-	-	๘,๑๒๔
หนองเต่า	๑๕,๐๕๗	๒๕๕	-	-	๑๕,๓๑๒
โพนทอง	๔,๔๘๓	-	-	-	๔,๔๘๓
บางขาม	๙,๓๒๑	๓๒๒	-	-	๙,๖๔๓
ดอนดิ่ง	-	๑๐,๒๓๗	-	๑,๗๙๕	๑๒,๐๓๒
ซอนม่วง	-	๙,๒๓๒	-	๒๓๓	๙,๔๖๕
หนองกระเบียน	๑๔,๒๗๘	๘๘๗	-	-	๑๕,๑๖๕
สายห้วยแก้ว	๑๖,๘๘๙	๑,๑๗๖	-	-	๑๘,๐๖๕
มหาสอน	๑๕,๐๖๗	-	-	-	๑๕,๐๖๗
บ้านหมี่	๗	-	-	-	๗
เขียงงา	๘,๙๕๖	-	-	-	๘,๙๕๖
หนองเมือง	-	๒๐,๗๖๙	-	-	๒๐,๗๖๙
สนามแจง	๑๓,๑๔๖	-	-	-	๑๓,๑๔๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

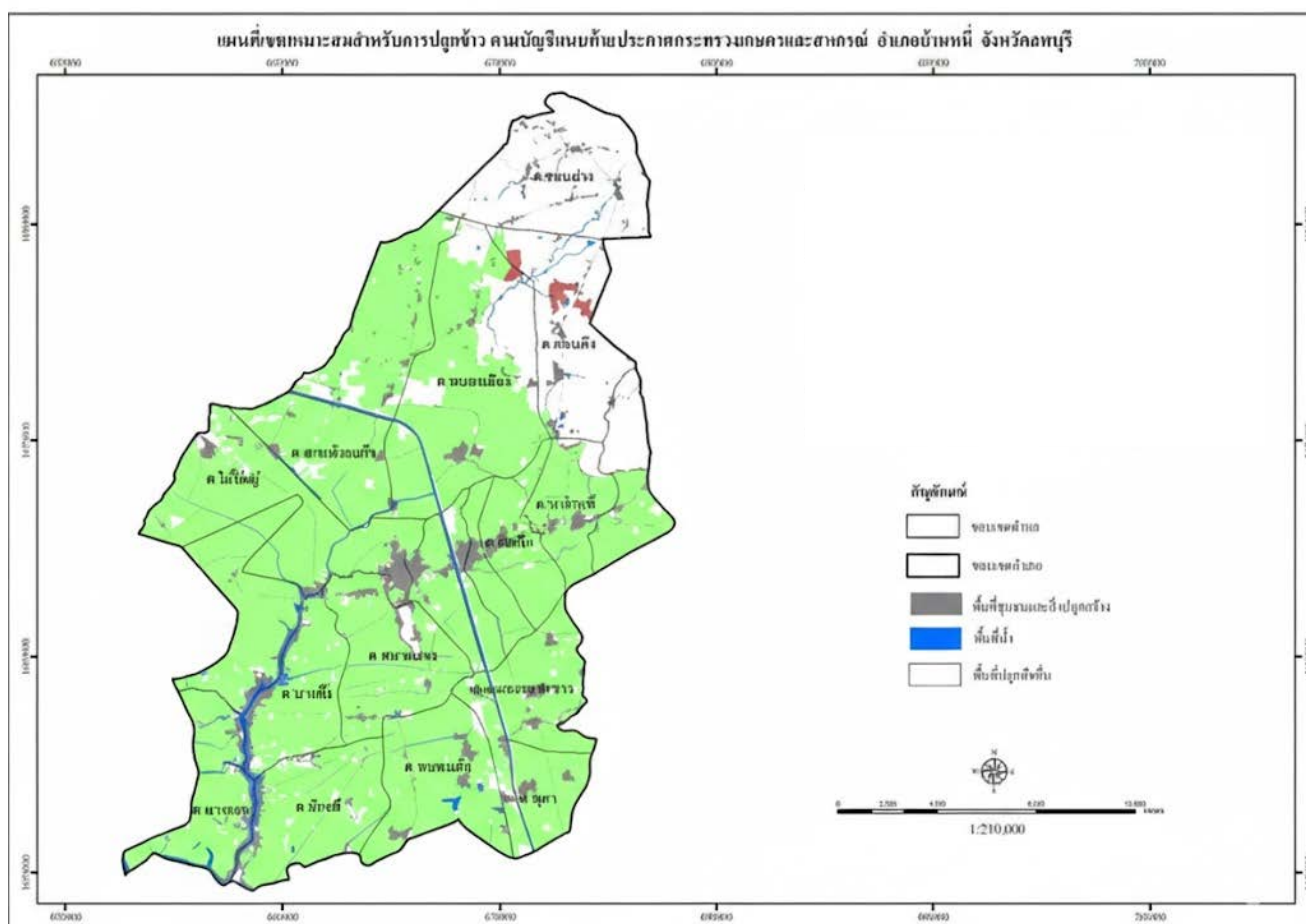
๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๒ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ไผ่ใหญ่	๖๓๒	๑๗,๐๑๖.๒๕	๑๗,๐๑๖.๒๕	๑๓๖๑๓	๘๑๑
บ้านทราย	๑๖๒	๓,๔๗๒.๕๙	๓,๔๗๒.๕๙	๒๗๗๘.๐๗๒	๘๐๗
บ้านกล้วย	๑๗๐	๓,๙๘๕.๓๓	๓,๙๘๕.๓๓	๓๑๘๘.๒๖๔	๘๐๔
ดงพลับ	๑๙๑	๔,๘๕๑.๒๔	๔,๘๕๑.๒๔	๓๘๘๐.๙๙๒	๘๐๘
บ้านชี	๗๔๓	๑๔,๕๐๑.๒๙	๑๔,๕๐๑.๒๙	๑๑๖๐๑.๐๓๒	๘๑๒
พุดา	๓๓๕	๖,๒๖๗.๖๓	๖,๒๖๗.๖๓	๕๐๑๔.๑๐๔	๘๐๔
หินปัก	๓๙๐	๑๐,๓๔๒.๐๗	๑๐,๓๔๒.๐๗	๘๒๗๓.๖๕๖	๘๑๕
บางพัง	๖๔๘	๑๒,๙๕๓.๓๖	๑๒,๙๕๓.๓๖	๑๐๓๖๒.๖๘๘	๘๑๗
หนองทรายขาว	๔๖๘	๑๑,๔๐๓.๕๖	๑๑,๔๐๓.๕๖	๙๑๒๒.๘๔๘	๘๑๒
บางกะพี	๓๒๖	๖,๘๑๐.๕๗	๖,๘๑๐.๕๗	๕๔๔๘.๔๕๖	๗๙๖
หนองเต่า	๗๓๓	๑๕,๐๕๗.๘๗	๑๕,๐๕๗.๘๗	๑๒๐๔๖.๒๙๖	๘๐๔

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
โพนทอง	๑๗๖	๔,๔๘๓.๙๗	๔,๔๘๓.๙๗	๓๕๘๗.๑๗๖	๘๐๙
บางขาม	๕๐๔	๙,๓๒๘.๑๗	๙,๓๒๘.๑๗	๗๔๖๒.๕๓๖	๘๐๒
ดอนดิ่ง	๑๐๓	๑,๓๙๐.๗๔	๑,๓๙๐.๗๔	๑๑๑๒.๕๙๒	๗๙๕
ซอนม่วง	๓	๓๓.๓๕	๓๓.๓๕	๒๖.๖๘	๗๘๘
หนองกระเบียน	๔๙๓	๑๔,๒๗๘.๑๒	๑๔,๒๗๘.๑๒	๑๑๔๒๒.๔๙๖	๘๐๓
สายห้วยแก้ว	๕๒๗	๑๖,๘๘๙.๘๘	๑๖,๘๘๙.๘๘	๑๓๕๑๑.๙๐๔	๘๐๘
มหาสอน	๖๔๘	๑๕,๐๖๗.๖๙	๑๕,๐๖๗.๖๙	๑๒๐๕๔.๑๕๒	๘๐๕
บ้านหมี่	-	-	-	-	-
เขียงงา	๓๐๓	๘,๙๕๖.๔๐	๘,๙๕๖.๔๐	๗๑๖๕.๑๒	๘๐๒
หนองเมือง	๗๙๔	๒๐,๗๖๙.๒๙	๒๐,๗๖๙.๒๙	๑๖๖๑๕.๔๓๒	๘๐๑
สนามแจง	๕๗๐	๑๓,๑๔๖.๕๓	๑๓,๑๔๖.๕๓	๑๐๕๑๗.๒๒๔	๘๐๘
รวม	๘,๖๑๔	๒๑๑,๐๐๕.๘๕	๒๑๑,๐๐๕.๘๕	๓๓๗๖๐๙.๔	๘๐๕.๒๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

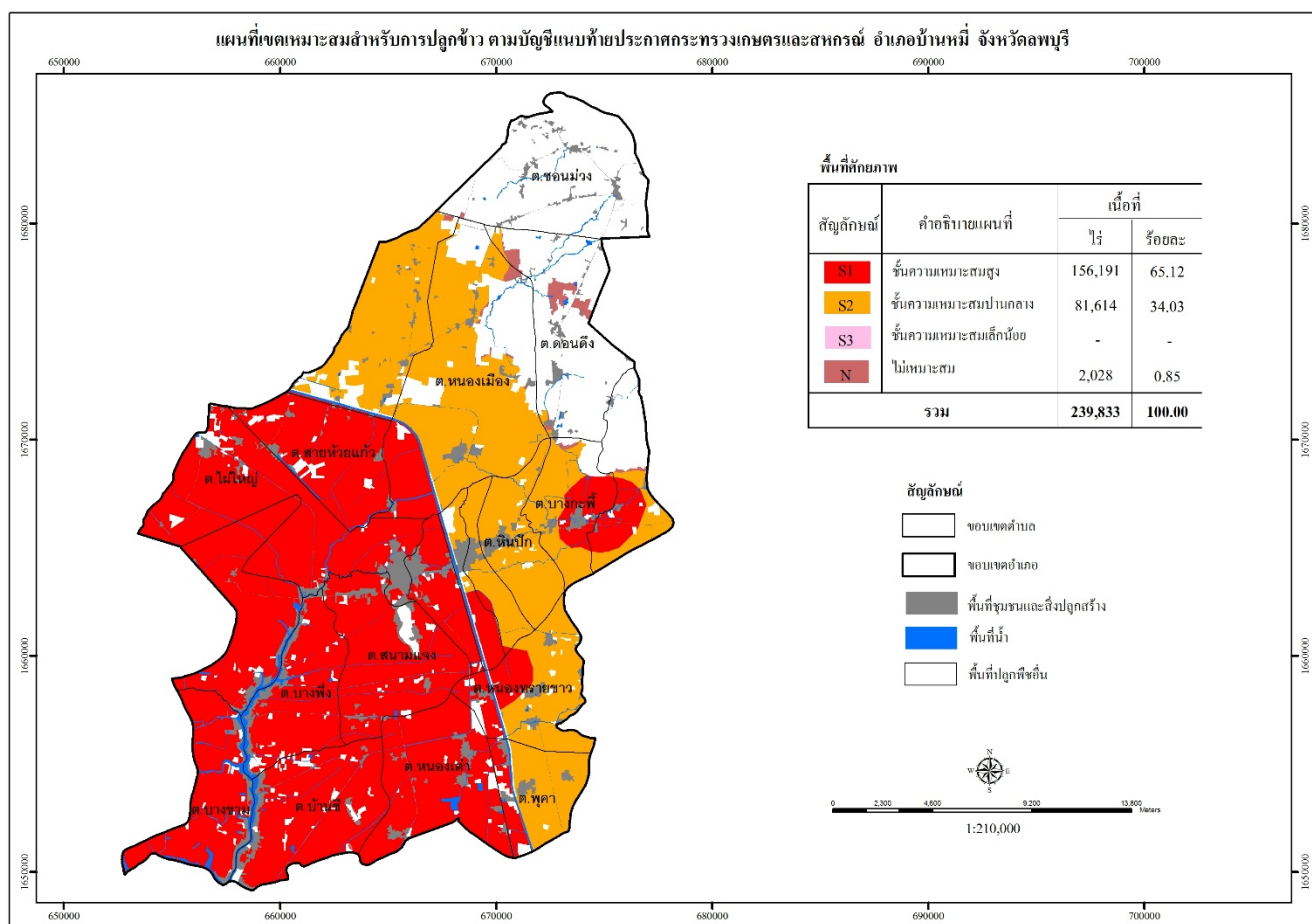
ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอบ้านหมี่	๑๕๖,๑๙๑	๘๑,๖๑๔	๐	๒,๐๒๘	๒๓๙,๘๓๓
ไผ่ใหญ่	๑๗,๐๑๖	๒๐๓			๑๗,๒๑๙
บ้านทราย	๓,๔๗๒				๓,๔๗๒
บ้านกล้วย	๓,๙๘๕	๑๒๓			๔,๑๐๘
ดงพลับ	๔,๘๕๑	๑,๑๕๙			๖,๐๑๐
บ้านชี	๑๔,๑๕๖				๑๔,๑๕๖
พุดา		๖,๓๙๐			๖,๓๙๐
หินปัก		๑๐,๑๑๖			๑๐,๑๑๖
บางพึ้ง	๑๒,๙๕๓	๘๐๗			๑๓,๗๖๐
หนองทรายขาว	๑,๘๙๕	๙,๕๕๙			๑๑,๔๕๔
บางกะพี้	๓๑๔	๗,๓๐๒			๗,๖๑๖
หนองเต่า	๑๕,๐๕๗	๑๕๖			๑๕,๒๑๓
โพนทอง	๔,๑๖๐				๔,๑๖๐
บางขาม	๙,๐๓๒	๓๒๒			๙,๓๕๔
ดอนดิ่ง				๑,๗๙๕	๑,๗๙๕
ซอนม่วง				๒๓๓	๒๓๓
หนองกระเบียน	๑๓,๙๔๕	๘๘๗			๑๔,๘๓๒
สายห้วยแก้ว	๑๔,๔๒๒	๑๗๖			๑๔,๕๙๘
มหาสอน	๑๕,๐๖๗				๑๕,๐๖๗
บ้านหมี่	๗				๗
เชียงงา	๘,๙๕๖				๘,๙๕๖
หนองเมือง		๒๐,๕๔๗			๒๐,๕๔๗
สนามแจง	๑๓,๑๔๖				๑๓,๑๔๖

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี

พันธุ์ข้าวที่เกษตรกรนิยมปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ สุพรรณบุรี ๑ ปทุมธานี ๑ พิชณุโลก ๒ ชัยนาท ๑ กข ๓๑ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กข ๔๑ กระจายอยู่ตามพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากต่อการปลูกข้าวเป็นส่วนใหญ่ และเหมาะสมปานกลางประมาณร้อยละ ๒๐ การจัดการที่เหมาะสมช่วยเพิ่มผลผลิตข้าวได้ประมาณ ร้อยละ ๒๐

ตารางที่ ๔๓ แสดงระดับความเหมาะสมของดินและพันธุ์ข้าว

ระดับความ เหมาะสมของดิน	พันธุ์ข้าว	การจัดการเพาะปลูก	ผลผลิตสูงสุด (กิโลกรัมต่อไร่)
L๑	สุพรรณบุรี๑ ปทุมธานี๑ พิษณุโลก ๒ กข๓๑ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กข ๔๑	ปลูกวิธีหว่านน้ำตม ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำหรือ ตามค่าวิเคราะห์ดิน	๙๑๔
L๒	สุพรรณบุรี๑ ปทุมธานี๑ พิษณุโลก ๒ กข๓๑ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กข ๔๑	ปลูกวิธีหว่านน้ำตม ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำหรือ ตามค่าวิเคราะห์ดิน	๕๕๐
L๓	สุพรรณบุรี๑ ปทุมธานี๑ พิษณุโลก ๒ กข๓๑ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กข ๔๑	ปลูกวิธีหว่านน้ำตม ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำหรือ ตามค่าวิเคราะห์ดิน	๓๔๙

ที่มา : กรมการข้าว, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) การเตรียมดิน

เกษตรกรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่ทำนาด้วยการหว่านน้ำตมที่จะทำการปรับพื้นที่นาให้สม่ำเสมอ มีคันนาล้อมรอบและสามารถควบคุมน้ำได้ การเตรียมดินก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเตรียมดินในนาดำ หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ปลอยให้เมล็ดข้าวที่ร่วงหล่นในนามีเวลาออกเป็นต้นข้าว เพื่อลดปัญหาข้าวเรือ หรือข้าววัชพืชในนา แล้วจึงไถดะ แล้วปลอยน้ำเข้าพอให้ดินชุ่มอยู่เสมอ ประมาณ ๕-๑๐ วัน เพื่อให้เมล็ดวัชพืช งอกขึ้นมาเป็นต้นอ่อนเสียก่อนจึงปลอยน้ำเข้านา แล้วทำการไถแปรและคราด หรือใช้ลูกทุบ จะช่วยทำลายวัชพืชได้ หากทำเช่นนี้ ๑-๒ ครั้ง หรือมากกว่านั้น โดยทิ้งระยะห่างกันประมาณ ๔-๕ วัน หลังจากไถดะไถแปร และคราดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ชังน้ำไว้ประมาณ ๓ สัปดาห์ เพื่อให้ลูกหญ้าที่เป็นวัชพืชน้ำ เช่น ผักตบชวา ขาเขียด แห้วทรงกระเทียม ผักปอดและกกเล็ก เป็นต้น งอกเสียก่อน จึงคราดให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่ง ลูกหญ้าจะหลุดลอยไปติดคันนาใต้ทางลม ก็จะสามารถข้อนออกได้หมด เป็นการทำลายวัชพืชวิธีหนึ่ง เมื่อคราดแล้วจึงระบายน้ำออกและปรับเทือกให้สม่ำเสมอ สำหรับผู้ที่ใช้ลูกทุบหรืออีซลูก ย่ำฟางข้าวให้จมลงไปในดินแทนการไถ หลังจากย่ำแล้วควรเอาน้ำแช่ไว้ ให้ฟางเน่าเปื่อยจนหมดความร้อนเสียก่อน อย่างน้อย ๓ อาทิตย์ แล้วจึงย่ำใหม่ เพราะแก๊สที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของฟางจะเป็นอันตรายต่อต้นข้าว จะทำให้รากข้าวดำไม่สามารถหาอาหารได้ หลังจากนั้นจึงระบายน้ำออกเพื่อปรับเทือก

การปรับพื้นที่นาหรือการปรับเทือกให้สม่ำเสมอ จะทำให้ควบคุมน้ำได้สะดวก การงอกของข้าวดีเติบโตสม่ำเสมอ เพราะเมล็ดข้าวมักจะตายถ้าตกลงไปในแอ่งหรือหลุมที่มีน้ำขัง เว้นแต่กรณีดินเป็นกรดจัดละอองดินตกตะกอนเร็วเท่านั้นที่ต้นข้าวสามารถขึ้นได้ แต่ถ้าแปลงใหญ่เกินไปจะทำให้เกิดคลื่น ทำให้ข้าวหลุดลอยง่าย และข้าวรวมกันเป็นกระจุก ไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้นการปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ ยังช่วยควบคุมการงอกของเมล็ดวัชพืช ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการทำนาหว่านน้ำตมอีกด้วย การปรับพื้นที่ทำเทือก ควรทำก่อนหว่านข้าวหนึ่งวัน เพื่อให้ตะกอนตกดีเสียก่อน แล้วแบ่งกระตนาออกเป็นแปลงย่อย ๆ ขนาดกว้าง ๓-๕ เมตร ยาวตามความยาวของกระตนา ทั้งนี้แล้วแต่ความสามารถของคนหว่าน ถ้าคนหว่านมีความชำนาญอาจแบ่งให้กว้าง การแบ่งอาจใช้วิธีแหวกร่อง หรือใช้ไถกระเทียมผูกเชือกลากให้เป็นร่องก็ได้ เพื่อให้น้ำตกลงจากแปลงให้

หมด และร่อนนี้ยังใช้เป็นทางเดินระหว่างหว่านข้าว หว่านปุ๋ย และพ่นสารเคมีได้ตลอดแปลง โดยไม่ต้องเข้าไปในแปลงย่อยได้อีกด้วย

๓) การปลูก

๑) การเตรียมเมล็ดพันธุ์

- ตรวจสอบบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ พิจารณาวามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปนหรือไม่ ไม่มีโรคหรือแมลงทำลาย รูปร่างเมล็ดมีความสม่ำเสมอ ถ้าพบว่ามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปน หรือมีโรคแมลงทำลายก็ไม่ควรนำมาใช้ทำพันธุ์

- การทดสอบความงอก โดยการนำเมล็ดข้าว จำนวน ๑๐๐ เมล็ด มาเพาะเพื่อดูเปอร์เซ็นต์ความงอก อาจทำ ๓-๔ ซ้ำ เพื่อความแน่นอน เมื่อรู้ว่าเมล็ดงอกกี่เปอร์เซ็นต์จะได้กะปริมาณพันธุ์ข้าวที่ใช้ได้ถูกต้อง

- คัดเมล็ดพันธุ์ให้ได้เมล็ดที่แข็งแรง มีน้ำหนักเมล็ดดีที่เรียกว่าข้าวเต็มเมล็ด จะได้ต้นข้าวที่เจริญเติบโตแข็งแรง

๒) อัตราเมล็ดพันธุ์

อัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการทำนาหว่านน้ำตม ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ กล่าวคือ ถ้ามีการเตรียมดินไว้ดี มีเทือกอ่อนนุ่ม พื้นดินปรับได้ระดับ เมล็ดที่ใช้เพียง ๗-๘ กิโลกรัมหรือ ๑ ถังต่อไร่ ก็เพียงพอที่จะทำให้ได้ผลผลิตสูง แต่ถ้าพื้นที่ปรับได้ไม่ดี การระบายน้ำทำได้ยาก รวมถึงอาจมีการทำลายของนก หนู หลังจากหว่าน เมล็ดที่ใช้หว่านควรมากขึ้น เพื่อชดเชยการสูญเสีย ดังนั้นเมล็ดที่ใช้ควรเป็นไร่ละ ๑๕-๒๐ กิโลกรัม

๓) การหว่าน

หว่านให้สม่ำเสมอทั่วแปลง ข้าวจะได้รับธาตุอาหาร แสงแดด และเจริญเติบโตสม่ำเสมอ กัน ทำให้ได้ผลผลิตสูง โดยเดินหว่านในร่องแคบ ๆ ที่ทำไว้ เมล็ดพันธุ์ที่ใช้หว่านแต่ละแปลงย่อย ควรแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ตามขนาดและจำนวนแปลงย่อย เพื่อเมล็ดข้าวที่หว่านลงไปจะได้สม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง ในนาที่เป็นดินทรายมีตะกอนน้อยหลังจากทำเทือกแล้วควรหว่านทันที ถักน้ำไว้หนึ่งคืนแล้วจึงระบายออก จะทำให้ข้าวงอกและจับดินดียิ่งขึ้น

การปลูกข้าวนาหว่าน หมายถึง การปลูกข้าวนาสวนในสภาพพื้นที่ลุ่มน้ำขัง โดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวหว่านในพื้นที่แปลงนา ในการปลูกข้าวนาหว่านจะมีอยู่ ๒ แบบ คือ การหว่านข้าวนาหว่านน้ำตมและการหว่านข้าวนาแห้ง ซึ่งทั้ง ๒ แบบขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ โดยแต่ละวิธีมีการใช้เครื่องจักรกลเกษตรใน

แต่ละขั้นตอนการปลูก ดังนี้

การหว่านน้ำตม

เป็นการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ที่มีน้ำหรือในเขตชลประทาน ซึ่งจะต้องมีการเตรียมพื้นที่ทำนาให้เป็นตมเสียก่อนที่จะทำการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เพาะให้งอกเล็กน้อยลงไป โดยมีการใช้เครื่องจักรกลเกษตรในแต่ละขั้นตอนการปลูกข้าว ดังนี้

๑. ทดน้ำเข้าแปลง : เครื่องสูบน้ำ

๒. เปิดหน้าดิน : ไถหัวหมู, ไถจาน, โรตารี

๓. ย่อยดิน : ขลุบ, คราด

๔. ทำเทือก : แผ่นปรับระดับดิน, เครื่องชักร่องน้ำ

๕. ระบายน้ำออกจากแปลง : เครื่องสูบน้ำ

๖. หว่านเมล็ดข้าว : เครื่องหว่านเมล็ดแบบสะพายหลัง, เครื่องหว่านเมล็ดแบบจานเหวี่ยง

๗. หว่านปุ๋ย : เครื่องหว่านปุ๋ยแบบสะพายหลัง, เครื่องหว่านปุ๋ยแบบติดเครื่องต้นกำลัง

๘. ทดน้ำเข้าแปลง : เครื่องสูบน้ำ

๙. พ่นยา : เครื่องพ่นยาแบบสะพายหลัง, เครื่องพ่นยาแบบติดเครื่องต้นกำลัง

๑๐. ระบายน้ำออกจากแปลง : เครื่องสูบน้ำ

๑๑. ลดความชื้นข้าวเปลือก : รถเกลี่ย/รถตักข้าว, เครื่องอบลดความชื้น
๑๒. เก็บเกี่ยว : เครื่องเก็บเกี่ยวนวด, เครื่องเกี่ยววางราย, เคียว
๑๓. นวดข้าว : เครื่องนวดข้าวแบบใช้แรงงานคน, เครื่องนวดข้าวแบบใช้เครื่องยนต์
๑๔. เก็บรักษา : ไซโล, ฉางข้าว
๑๕. ขนส่ง : รถอีแต๋น, รถอีแต๋น, รถยนต์ ๔-๑๐ ล้อ

การหว่านข้าวแห้ง

การหว่านข้าวแห้ง หรือเรียกว่า หว่านสำรวย เป็นการหว่านข้าวในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำหรือหว่านเพื่อรอฟนตก ซึ่งจะต้องมีการเตรียมพื้นที่ในลักษณะการไถพลิกหน้าดินก่อนรอบแรกเพื่อทำการตากหน้าดิน จากนั้นจึงใช้พรวนจานอีกครั้งเพื่อทำการย่อยดินให้ละเอียดมากขึ้น แล้วจึงค่อยทำการหว่านข้าวหรือทำพร้อมกับการพรวนดินรอบสองก็ได้ โดยมีการใช้เครื่องจักรกลเกษตรในแต่ละขั้นตอนการปลูกข้าว ดังนี้

๑. เปิดหน้าดิน : ไถหัวหมู, ไถจาน
๒. ย่อยดิน : พรวนจาน
๓. หว่านเมล็ดข้าวแห้ง เครื่องหว่านเมล็ดแบบสะพายหลัง, เครื่องหว่านเมล็ดแบบจานเหวี่ยง
๔. หว่านปุ๋ย : เครื่องหว่านปุ๋ยแบบสะพายหลัง, เครื่องหว่านปุ๋ยแบบติดเครื่องต้นกำลัง
๕. พ่นยา : เครื่องพ่นยาแบบสะพายหลัง, เครื่องพ่นยาแบบติดเครื่องต้นกำลัง
๖. ระบายน้ำออกจากแปลง : เครื่องสูบน้ำ
๗. เก็บเกี่ยว : เครื่องเก็บเกี่ยวนวด, เครื่องเกี่ยววางราย, เคียว
๘. นวดข้าว : เครื่องนวดข้าวแบบใช้แรงงานคน, เครื่องนวดข้าวแบบใช้เครื่องยนต์
๙. ลดความชื้นข้าวเปลือก : รถเกลี่ย/รถตักข้าว, เครื่องอบลดความชื้น
๑๐. เก็บรักษา : ไซโล, ฉางข้าว
๑๑. ขนส่ง : รถอีแต๋น, รถอีแต๋น, รถยนต์ ๔-๑๐ ล้อ

๔) ระบบการให้น้ำ

การปลูกข้าวในประเทศไทยมีวิธีการเกษตรกรรมปลูกข้าวแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้พื้นที่ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ นิเวศน์ คือใช้น้ำฝน และน้ำจากแหล่งน้ำผิวดินหรือชลประทาน การปลูกข้าวในพื้นที่อาศัยน้ำฝน การควบคุมปริมาณน้ำ หรือจัดการน้ำในแปลงนาให้มีความสัมพันธ์กับช่วงอายุการเจริญเติบโตของข้าวผู้ปลูกข้าวในเขตใช้น้ำฝนจะต้องทราบและศึกษาสภาพภูมิอากาศ ในพื้นที่แต่ละแหล่งปลูกเป็นอย่างดีเพื่อจัดการปลูกภายใต้ความสัมพันธ์ของดิน น้ำ พืช เป็นไปอย่างใกล้ชิดมาก เพื่อให้การผลิตข้าวประสบความสำเร็จ ได้รับผลผลิตตามวัตถุประสงค์ต่อไป แต่ในบางปีที่เกษตรกรประสบปัญหาสภาพการแปรปรวนของฝน เช่นฝนตกน้อยหรือมากเกินไป หรือมีการกระจายตัวของฝนไม่สม่ำเสมออาจส่งผลกระทบต่ออายุการเจริญเติบโตของข้าวและมีผลทำให้ได้รับผลผลิตต่ำ แม้แต่ในเขตชลประทานในบางปีที่มีปริมาณน้ำต้นทุนน้อย การผลิตข้าวนาปรังที่อยู่ในเขตชลประทานย่อมได้รับผลกระทบ ลัตดาวัลย์ และคณะ (๒๕๔๔) รายงานว่าปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกข้าวนาชลประทานประมาณ ๑๕ ล้านไร่ แต่มีเพียง ๑.๕ ล้านไร่ เท่านั้นที่มีศักยภาพได้รับน้ำชลประทานอย่างสมบูรณ์และไม่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในระหว่างฤดูปลูก ดังนั้นน้ำจึงเป็นปัจจัยการผลิตข้าวขั้นพื้นฐานสำคัญที่เกษตรกรจะต้องมีการจัดการน้ำสำหรับการปลูกข้าวในระดับเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยรายละเอียดของระบบการจัดการน้ำชลประทานในนาข้าวดังนี้

การขังน้ำในนาตลอดฤดูปลูกระดับความลึก ๒.๕-๗.๕ เซนติเมตร (Shallow continuous flooding) การขังน้ำแบบนี้ใช้ได้กับพันธุ์ข้าวที่ได้รับการปรับปรุงใหม่ ผลการทดลองที่ IRRI พบว่าการขังน้ำระดับตื้นไม่ทำให้ผลผลิตข้าวแตกต่างกับการขังน้ำในระดับสูง ในช่วงระยะเวลาให้น้ำเท่าๆ กัน (๘๕-๙๐ วัน)และมีประสิทธิภาพการใช้น้ำ ๑.๐๒ กรัม/น้ำ ๑ ลิตร

การขังน้ำในนาตลอดฤดูปลูกระดับความลึก ๑๕ เซนติเมตร (deep continuous flooding) การขังน้ำใน

ระดับลึกให้ผลผลิตไม่แตกต่างกับการขังน้ำระดับตื้น บางครั้งผลผลิตข้าวจะลดลงหากมีระดับน้ำสูงมากเกินไปสำหรับข้าวบางพันธุ์ และเห็นได้ชัดเจนในพันธุ์ H-๔ แต่ไม่แตกต่างกันในพันธุ์ IR๘ การเพิ่มระดับน้ำจะมีผลทำให้ข้าวมีลำต้นสูงขึ้นแตกกอลดลง ประสิทธิภาพการใช้น้ำมีค่าประมาณ ๐.๙๕ กรัม/น้ำ ๑ ลิตร และมีปริมาณการใช้น้ำมากกว่าเนื่องจากการซึมลึก ซึมด้านข้างมากกว่าการขังน้ำระดับตื้น

การใช้น้ำแบบประหยัด

การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง (Alternate wet and dry: AWD) มีขั้นตอน ดังนี้

เตรียมดินปลูกข้าวด้วยวิธีปกติ เมื่อหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้วระบายน้ำออกจากนาให้แห้ง เมื่อข้าวอายุประมาณ ๑๐-๑๒ วันให้พ่นสารกำจัดวัชพืชโดยพิจารณาตามชนิดของวัชพืชที่เกิดขึ้นเมื่อวัชพืชตายได้ ๓ วัน ให้เพิ่มระดับน้ำในนาประมาณ ๓ ซม. ขังนาน ๓ วัน

ใส่ปุ๋ยครั้งแรกด้วยปุ๋ยเคมีแอมโมเนียมฟอสเฟต สูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๓๕ กิโลกรัม/ไร่

แล้วรักษาระดับน้ำท่วมผิวดินขังน้ำไว้จนกระทั่งน้ำแห้งหากพบวัชพืชให้รีบกำจัดอีกครั้ง

ประมาณ ๒ สัปดาห์น้ำในนาเริ่มแห้ง ดินเริ่มแตกกระแหง ให้ระบายน้ำลงนาระดับ ๓ - ๕ ซม. ขังไว้จนกระทั่งน้ำแห้ง ให้น้ำแบบเปียกสลับแห้งจนกระทั่งข้าวอายุประมาณ ๔๕-๕๐ วัน หากพบวัชพืชต้องรีบกำจัดก่อนใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒

เมื่อข้าวอยู่ในระยะแตกกอสูงสุด (อายุ ๔๕-๕๐ วัน) ให้เพิ่มระดับน้ำในนาสูง ๕ ซม. ขังไว้นาน ๓ วัน จนข้าวเริ่มกำเนิดช่อดอก (อายุ ๕๐-๕๕ วัน)

ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ด้วยปุ๋ยยูเรีย ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กิโลกรัม/ไร่ หลังจากนั้น ๗ วัน ให้เพิ่มระดับน้ำ ๑๐ ซม. รักษากระดับน้ำจนข้าวออกดอกถึงระยะแบ่งในเมล็ดเริ่มแข็ง (๑๕-๒๐ วัน หลังข้าวออกดอก) หลังข้าวออกดอกแล้ว ๒๐ วัน ระบายน้ำออกจากแปลงให้แห้งเพื่อเร่งการสุกแก่

ข้อจำกัด

เปียกสลับแห้ง แกล้งข้าว ทำได้ ในพื้นที่ ควบคุมน้ำได้

ไม่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ดินเค็ม อาจทำให้ข้าวตายได้

งดเว้น การปล่อยน้ำให้แห้ง “ช่วงข้าวตั้งท้อง”

ปล่อยให้น้ำดินแห้งต่อการเก็บเกี่ยว ๑๕ วัน

ดินที่เหมาะสม คือดินที่ ไม่เผลตอพงข้าว (มีอินทรีย์วัตถุในดินให้ข้าว เลี้ยงตัวระหว่างหน้าดินแห้ง)

๕) การดูแลรักษา

การทำนาหว่านน้ำตม จะต้องมีการดูแลให้ต้นข้าวงอกดีโดยพิจารณาถึง

๑. พันธุ์ข้าว การใช้พันธุ์ข้าวนาปีซึ่งมีลำต้นสูง ควรจะทำการหว่านข้าวให้ล่า ให้อายุข้าวจากหว่านถึงออกดอกประมาณ ๗๐-๘๐ วัน เนื่องจากความยาวแสงจะลดลง จะทำให้ต้นข้าวเตี้ยลง เนื่องจากถูกจำกัดเวลาในการเจริญเติบโตทางต้นและทางใบ ทำให้ต้นข้าวแข็งแรงและไม่ล้มง่าย สำหรับข้าวที่ไม่ไวแสงหรือข้าวนาปรังไม่มีปัญหา เพียงแต่กระะยะให้เก็บเกี่ยวในระยะฝนทิ้งช่วง หรือหมดฝน หรือหลีกเลี่ยงไม่ให้ข้าวบางพันธุ์ เช่น ปทุมธานี ๑ ออกดอกในฤดูหนาวเป็นต้น

๒. ระดับน้ำ การจะผลผลิตข้าวให้ได้ผลผลิตสูงการควบคุมระดับน้ำเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะตั้งแต่เริ่มหว่านจนข้าวแตกกอ ระดับน้ำไม่ควรเกิน ๕ เซนติเมตร เมื่อข้าวแตกกอเต็มที่ ระดับน้ำอาจเพิ่มสูงขึ้นได้ เพื่อจะได้ไม่ต้องสูบน้ำบ่อย ๆ แต่ไม่ควรเกิน ๑๐ เซนติเมตร เพราะถ้าระดับน้ำสูงจะทำให้ต้นข้าวที่

แตกกอเต็มที่แล้ว เพิ่มความสูงของต้น และความยาวของใบ โดยไม่ได้ประโยชน์อะไร เป็นเหตุให้ต้นข้าวล้ม เกิดการทำลายของโรคและแมลงได้ง่าย

๖) การใส่ปุ๋ย

- การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑

: ข้าวไถต่อช่วงแสงใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ในประมาณ ๒๐-๓๐ วันหลังข้าวงอก หากไม่มีปุ๋ย ๑๖-๑๖-๘ ให้ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมฟอสเฟตสูตรต่าง ๆ เช่น ๑๖-๒๐-๐, ๑๘-๒๒-๐, ๒๐-๒๐-๐ และ ๑๘-๔๖-๐ แทนได้โดยใส่อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (๐-๐-๖๐) อัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

: ข้าวไม่ไถต่อช่วงแสงใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๓๐-๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ประมาณ ๒๐-๓๐ วันหลังข้าวงอก หากไม่มีปุ๋ย ๑๖-๑๖-๘ ให้ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมฟอสเฟตสูตรต่าง ๆ เช่น ๑๖-๒๐-๐, ๑๘-๒๒-๐, ๒๐-๒๐-๐ และ ๑๘-๔๖-๐ แทนได้โดยใส่อัตรา ๓๐-๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (๐-๐-๖๐) อัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

- การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒

: ข้าวไถต่อช่วงแสงใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (๒๑-๐-๐) อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ที่ระยะกำเนิดช่อดอก หรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

: ข้าวไม่ไถต่อช่วงแสงใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (๒๑-๐-๐) อัตรา ๔๐ กิโลกรัมต่อไร่ ที่ระยะกำเนิดช่อดอก หรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

๗) การเก็บเกี่ยว

กำหนดวันเก็บเกี่ยว เมื่อข้าวเริ่มออกดอก หมั่นเดินสำรวจแปลงนา ถ้าข้าวทั้งแปลงออกดอกประมาณ ๘๐% ถือเป็นวันออกดอก นับจากวันออกดอกไปอีก ๒๘-๓๐ วัน เป็นกำหนดวันเก็บเกี่ยวข้าวที่เหมาะสมระบายน้ำออกจากแปลง ก่อนถึงกำหนดเก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน ควรระบายน้ำออกจากแปลงนา เพื่อให้ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอ แปลงนาแห้งสะดวกในการเก็บเกี่ยวด้วยคนหรือเครื่องเกี่ยวข้าวไม่สกปรก และเปียกน้ำ

เก็บเกี่ยวข้าว เมื่อถึงระยะสุกแก่เหมาะสมคือ ๒๘-๓๐ วันหลังออกดอก ให้ทำการเก็บเกี่ยวความชื้นเมล็ดไม่ควรต่ำกว่า ๒๐% การเก็บเกี่ยวข้าวก่อนหรือหลังจากระยะนี้จะทำให้ข้าวสูญเสียน้ำหนักและคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การลดความชื้นเมล็ด

หลังจากเก็บเกี่ยว และนวดข้าวจะได้ข้าวเปลือก ซึ่งยังคงมีความชื้นในเมล็ดสูง เมล็ดเป็นสิ่งที่มีชีวิต มีการหายใจ การลดความชื้น เมล็ดจึงมีความสำคัญต่ออายุการเก็บรักษาอัตราการเสื่อมคุณภาพ การเข้าทำลายของแมลงศัตรูในโรงเก็บ เชื้อรา ดังนั้นหลังจากเก็บเกี่ยวและนวดจะต้องรีบตากหรือลดความชื้นเมล็ดให้แห้งโดยเร็วที่สุด เพื่อลดอัตราการหายใจของเมล็ด ลดการเกิดเชื้อราซึ่งเป็นสาเหตุให้เมล็ดเสื่อมคุณภาพเร็วยิ่งขึ้น

วิธีการลดความชื้นของข้าว

มี ๒ วิธี คือ

๑. วิธีธรรมชาติ ได้แก่ การใช้แสงอาทิตย์เป็นแหล่งของความร้อน เป็นวิธีการที่เกษตรกรใช้กันมากที่สุดเพราะประหยัด ไม่ยุ่งยาก และได้ผลดี

๒. การใช้เครื่องอบ การใช้เครื่องอบ ตู้อบ ฯลฯ สามารถควบคุมการลดความชื้นให้อยู่ในระดับที่ต้องการได้อย่างถูกต้อง ใช้ระยะเวลาลดความชื้นไม่มากและยังสามารถควบคุมป้องกันความเสียหายต่อคุณภาพข้าวได้ดีกว่าวิธีธรรมชาติ

การทำความสะอาดข้าว

การทำความสะอาดข้าว หมายถึง ขั้นตอนการแยกสิ่งปะปนหรือสิ่งเจือปนต่าง ๆ ออกจากข้าว เช่น เมล็ดพืชอื่น ๆ เมล็ดวัชพืช เมล็ดข้าวที่เสียหาย (แตกหัก, ป่น, ร้าว ฯลฯ) ชิ้นส่วนต่าง ๆ ของข้าว เช่น ส่วนของใบ ลำต้น กระจัง วัตถุอื่น ๆ เช่น กรวด หิน ดิน ทราย เศษโลหะต่าง ๆ ตลอดจนเมล็ดข้าวลีบ เมล็ดข้าวที่ไม่สมบูรณ์ เป็นต้น

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑) ใช้พันธุ์ต้านทานที่เหมาะสมกับสภาพท้องที่ และโดยเฉพาะพันธุ์ที่มีคุณสมบัติต้านทานโรคใบสีส้ม เช่น ภาคกลางใช้พันธุ์ปทุมธานี ๑ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้พันธุ์เหนียวสันป่าตอง และทางยี่

๒) ปรับปรุงดินโดยการไถกลบฟาง หรือเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ดินโดยการปลูกพืชปุ๋ยสด หรือปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อช่วยลดความรุนแรงของโรค

๓) คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น แมนโคเซบ หรือคาร์เบนดาซิม+แมนโคเซบ อัตรา ๓ กรัม / เมล็ด ๑ กิโลกรัม

๔) ใส่ปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ (๐-๐-๖๐) อัตรา ๕-๑๐ กิโลกรัม / ไร่ ช่วยลดความรุนแรงของโรค

๕) กำจัดวัชพืชในนา ดูแลแปลงให้สะอาด และใส่ปุ๋ยในอัตราที่เหมาะสม

๖) ถ้าพบอาการของโรคใบจุดสีน้ำตาลรุนแรงทั่วไป ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบในระยะข้าวแตกกอ หรือในระยะที่ต้นข้าวตั้งท้องใกล้ออกรวง เมื่อพบอาการใบจุดสีน้ำตาลที่ใบธงในสภาพฝนตกต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดโรคเมล็ดด่าง ควรพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น อีดีเฟนฟอสคาร์เบนดาซิม แมนโคเซบ หรือ คาร์เบนดาซิม+แมนโคเซบ ตามอัตราที่ระบุ

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภออำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว					△	△			▽	▽	←→	←→
	←					→					←	→
	←					→					←	→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๓ แสดงปฏิทินการเพาะข้าว ในอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, ๒๕๖๖)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๓๑๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๔,๖๘๕ บาท

ตารางที่ ๓๕ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน	นอกเขตชลประทาน	หมายเหตุ
ไถเตรียมดิน	๓๕๐	๔๕๐	
ทำเทือก	๑๕๐	๑๕๐	
เมล็ดพันธุ์	๓๖๐	๓๖๐	
ค่าจ้างหว่าน	๔๐	๕๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๘๐	๘๕	
ค่าจ้างกำจัดวัชพืช	๕๐	๕๐	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑ (๔๖-๐-๐= ๒๕ กก.)	๓๓๐	๓๓๐	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	๕๐	๕๐	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ ๑ (๑๖-๒๐-๐= ๒๕ กก.)	๓๕๐	๓๕๐	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	๕๐	๕๐	
ค่าสารกำจัดโรค-แมลง	๑๒๐	๑๒๐	
ค่าฉีดยา	๕๐	๕๐	
ค่าฮอร์โมน	๑๙๐	๒๐๐	
ค่าฉีดยา	๕๐	๕๐	
ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐	๔๕๐	
ค่าขนส่ง	๑๔๐	๑๔๐	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๕๐๐	๗๕๐	
ค่าเช่า	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	
รวม	๔,๓๑๐	๔,๖๘๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) สถานการณ์การตลาด

ข้าวแปลงใหญ่ลพบุรี เผย ผลิตข้าวเปลือก ๑ ไร่ ใช้น้ำ ๑,๐๗๕.๐๘ ลบ.ม. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๗ ติดตามปริมาณการใช้น้ำ (Water Footprint) จากการปลูกข้าวในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ของข้าวพันธุ์ กข ระบุ ผลิตข้าวเปลือก ๑ ไร่ ใช้น้ำ ๑,๐๗๕.๐๘ ลูกบาศก์เมตร แนะนำ ต้องสร้างความรู้เทคโนโลยี เกษตรกรตระหนักรู้การใช้น้ำ และเลือกพันธุ์อย่างเหมาะสม นายคมสัน จำรูญพงษ์ รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยถึงการศึกษาปริมาณการใช้น้ำ (Water Footprint) จากการปลูกข้าวในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จังหวัดลพบุรี โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๗ จังหวัดชัยนาท (สศท.๗) ซึ่งการศึกษาดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบัญชีรายการการใช้น้ำ ศึกษาปริมาณการใช้น้ำ ประเมินมูลค่าน้ำทางเศรษฐกิจและเปรียบเทียบผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจากการผลิตของข้าวในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จังหวัดลพบุรีโดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ กข โดยวิธีหว่านน้ำตม ปีเพาะปลูก ๒๕๕๘/๕๙ที่เป็นสมาชิกในพื้นที่โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ตำบลสนามแจง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จำนวน ๕๑ ราย ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณการใช้น้ำ (Water Footprint) ของข้าวพันธุ์ กข ในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี สำหรับการผลิตข้าวเปลือก ๑ ไร่ ใช้น้ำ ๑,๐๗๕.๐๘ ลูกบาศก์เมตร แบ่งเป็นปริมาณน้ำฝน (Green Water Footprint) ๔๙๓.๙๐ ลูกบาศก์เมตร น้ำชลประทาน (Blue Water Footprint) ๕๘๑.๑๘ ลูกบาศก์เมตร ต้นทุนการผลิตข้าวเฉลี่ย ๔,๑๐๔.๓๔ บาท/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ๑,๙๓๕.๙๓ บาท ต้นทุนการผลิตข้าวเมื่อรวมต้นทุนค่าน้ำเฉลี่ย ๔,๓๙๔.๙๓ บาท/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ๑,๖๔๕.๓๔ บาท โดยปริมาณน้ำ ๑ ลูกบาศก์เมตร สามารถสร้างรายได้จากการปลูกข้าว ๕.๖๒ บาท ทั้งนี้ เพื่อการใช้ทรัพยากรน้ำให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐควรกำหนดมาตรการด้านการเกษตร นอกจากการสนับสนุนความรู้ และปัจจัยการผลิตแล้ว ควรพิจารณาจัดหาแหล่งน้ำให้เกษตรกรควบคู่ไปด้วย และสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของการใช้น้ำ และเกษตรกรควรเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมนำเทคโนโลยี หรือแนวคิดใหม่ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว จะเป็นข้อมูลนำไปจัดทำแนวทางบริหารจัดการน้ำและส่งเสริมการปลูกพืช นำไปสู่การใช้ทรัพยากรการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

๒) วิธีการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีส่วนใหญ่จะขายผลผลิตข้าวในรูปแบบข้าวเปลือกไปยังพ่อค้าในท้องถิ่น (โลงสี) เพื่อแปรรูป และมีเกษตรกรบางส่วนที่ขายเอง ก่อนจะส่งไปยัง

ภาพที่ ๑๔ แสดงวิธีการตลาดข้าวของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๖ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลสนามแจง จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลหนองทรายขาว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลบางพัง จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลสายห้วยแก้ว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลหินปัก จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๘,๖๑๔ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๓ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๙ ราย รวมจำนวน ๑๒ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- เทคโนโลยีการผลิตข้าว
- การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
- การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

ตารางที่ ๓๖ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	สนามแจง	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๒	๕	บางขาม	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๓	๔	หนองทรายขาว	การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๔	๗	สนามแจง	การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๕	๓	หนองทรายขาว	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๖	๖	หนองเต่า	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๗	๓	บ้านทราย	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๘	๒	บ้านทราย	การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๙	๔	หนองทรายขาว	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๑๐	๔	บ้านกล้วย	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๑๑	๕	บางพัง	การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว
๑๒	๖	ดอนดิ่ง	เทคโนโลยีการผลิตข้าว	การผลิต การปลูกและการดูแลรักษาข้าว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๗ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
แปลงใหญ่	๑๐	๑. กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๖ ตำบลบ้านทราย ๒. กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลหนองทรายขาว ๓. กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลหนองเต่า ๔. กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๑ ตำบลบ้านทราย ๕. กลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๓ ตำบลบ้านทราย ๖. กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลมหาสอน ๗. กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลสนามแจง ๘. กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลหินปัก ๙. กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านบางกะพ้อน้อย ๑๐. กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านบางกะพ้อใหญ่
วิสาหกิจชุมชน	๒๓	๑. วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้ทำนาบ้านดงพลับ ๒. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชียงงา ๓. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านบางกะพ้อน้อย ๔. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสระเตย ๕. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดีบ้านหนองน้ำทิพย์ ๖. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ต.พุดา ๗. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านทราย ๘. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งสาธารณะ ๙. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ขยายพันธุ์ข้าวชุมชน ม.๕ ต.สายห้วยแก้ว ๑๐. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชน ตำบลหินปัก ๑๑. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดงพลับ ๑๒. วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลสนามแจง ๑๓. วิสาหกิจชุมชนเกษตรพัฒนานำพาอาชีพ ต.หินปัก ๑๔. วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านทราย(คลองไค้งขาว) ๑๕. วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๓ ต.บ้านทราย ๑๖. วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๑ ต.บ้านทราย ๑๘. วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่หมู่ที่ ๖ ตำบลหนองเต่า ๑๙. วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่ ม.๒ มหาสอน ๒๐. วิสาหกิจชุมชนนาแปลงใหญ่ตำบลหนองทรายขาว ๒๑. วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรทำน้าบ้านสำโรง ตำบลหินปัก ๒๒. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์หนองทรายขาว ๒๓. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำนาหนองเต่า

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๖	๑. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้านบางกะปิ ๒. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลพุด ๓. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผลิตข้าวคุณภาพดี ๔. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผลิตพันธุ์ข้าวปลูกบ้านโคกสุข ๕. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้านมหาสอน ๖. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรบ้านทุ่งสาธารณะ

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๘ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอบ้านหมี่

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะทำนา - ดินเหนียวจัด ระบายน้ำเลว-ค่อนข้างเลว - มีแม่น้ำบางขาม และคลองชลประทานชยันนาท-ป่าสัก - พื้นที่เกษตรกว่า ๓๔๓,๕๕๕ ไร่	- มีโรงสีข้าวในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง - การรวบรวมผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก - การจัดการหลังเก็บเกี่ยวยังเป็นแบบดั้งเดิม	- จำหน่ายผ่านโรงสี/พ่อค้าคนกลาง - ตลาดหลักเป็นตลาดภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง - ยังไม่มีแบรนด์ข้าวประจำอำเภอดีเด่น
	ปัญหา Pain point	- น้ำท่วมขังฤดูฝน / ขาดน้ำช่วงฝนทิ้งช่วง - ดินแตกระแหง ไถพรวนยาก - ต้นทุนจัดการดินและน้ำสูง	- ความชื้นข้าวไม่สม่ำเสมอ - ขาดศูนย์อบลดความชื้นมาตรฐาน - อำนาจต่อรองราคาต่ำ	- ราคาผันผวนตามตลาดกลาง - ไม่มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value added) - ขาดการเชื่อมโยงตลาดออนไลน์
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ระบบ Smart Water Management (เซ็นเซอร์วัดความชื้นดิน) - ใช้แอป Agri-Map / DOAE Farmbook - ส่งเสริมเกษตรแม่นยำ (Precision Farming)	- จัดตั้งศูนย์รวบรวม-อบลดความชื้นระดับชุมชน - ใช้เครื่องวัดความชื้นดิจิทัล - ระบบ Traceability QR Code	- พัฒนาแบรนด์ “ข้าวบ้านหมี่” - จำหน่ายผ่าน e-Commerce (Lazada, Shopee, TikTok Shop) - ทำตลาด B๒B กับโรงแรม/ร้านอาหาร
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	- เกษตรกรรายย่อยเป็นส่วนใหญ่ - ทำนาแบบดั้งเดิม - พึ่งพาปุ๋ยเคมีสูง	- โรงสีขนาดกลาง-เล็ก - พึ่งพาพ่อค้าคนกลาง - ยังไม่รวมกลุ่มเข้มแข็ง	- ผู้บริโภคเน้นราคามากกว่าคุณภาพ - ยังไม่รู้จักแหล่งผลิตเฉพาะพื้นที่
	ปัญหา Pain point	- ต้นทุนการผลิตสูง - ขาดความรู้เกษตรสมัยใหม่ - ขาดแรงงานวัยหนุ่มสาว	- ขาดเงินทุนหมุนเวียน - ขาดมาตรฐาน GMP/อย. บางแห่ง	- ขาดความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ - ไม่มี Storytelling สินค้า
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- อบรม Smart Farmer - ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์/ลดต้นทุน - ใช้แอปบริหารต้นทุนการผลิต	- พัฒนามาตรฐาน GMP/HACCP - ส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร - ระบบ ERP บริหารสต็อก	- สร้าง Story Branding - QR Code แสดงแหล่งผลิต - ทำ Content การตลาดออนไลน์
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	- ปลุกข้าวนาปีเป็นหลัก - คุณภาพผลผลิตค่อนข้างดีในพื้นที่ดินลุ่ม	- สีแปรรูปเป็นข้าวสารทั่วไป - ยังไม่แยกเกรดพรีเมียมชัดเจน	- จำหน่ายเป็นข้าวสารทั่วไป ไม่มี GI
	ปัญหา Pain point	- คุณภาพไม่สม่ำเสมอจากปัญหาน้ำ - ความชื้นเกินมาตรฐานบางช่วง	- สูญเสียหลังเก็บเกี่ยว - บรรจุภัณฑ์ไม่โดดเด่น	- แข่งขันกับข้าวจากจังหวัดใหญ่ - กำไรต่อหน่วยต่ำ
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ส่งเสริม GAP / Organic - ใช้โดรนเกษตรลดต้นทุน	- พัฒนา Packaging สุนัขอากาศ - ปรับปรุงเพิ่มมูลค่า (ข้าวกล้อง, ข้าวสุขภาพ)	- สร้างแบรนด์ + ขึ้นทะเบียน GI (ระยะยาว) - ทำตลาดสุขภาพ / ข้าวปลอดสาร

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๙ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
๒. ชื่อแผนงาน	ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การผลิตสินค้าภาคการเกษตรที่ได้มาตรฐาน และมีการแปรรูปสินค้าที่มีคุณภาพ
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก รวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งผลิตอาหารปลอดภัย
๔. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การเกษตรสร้างมูลค่า : ส่งเสริมให้มีการทำเกษตรปลอดภัย เพื่อสร้างความตระหนักแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคในเรื่องความสำคัญของมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร จูงใจและวางกรอบให้เกษตรกรและผู้ผลิตทำการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และเข้าสู่ระบบมาตรฐานการจัดการคุณภาพทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ พร้อมทั้งให้ความรู้เกษตรกรด้านกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสากลเพื่อมุ่งสู่การเลิกใช้สารเคมีในภาคเกษตร การเพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ในระยะต่อไป โดยส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในการทำเกษตรปลอดภัย และเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนสนับสนุนกลไกทางการตลาดแก่เกษตรกรที่ต้องการทำเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐาน รวมถึงระบบตรวจสอบย้อนกลับ การส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพและมาตรฐานเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยสุขภาพให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยได้คุณภาพและมาตรฐาน ในขณะเดียวกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศได้นำมาตรการด้านสุขอนามัยพืช (SPS) และความปลอดภัยด้านอาหารมาเป็นเงื่อนไขทางการค้ามากขึ้น อีกทั้งขณะนี้มีการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรอย่างมีเสรีมากขึ้น ซึ่งมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างไทยกับประเทศอาเซียนด้วยกันและกับประเทศอื่นๆ โดยประเทศไทย จำเป็นต้องพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่ากับมาตรฐานสากล เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการเกษตรและสังคมเกษตรต่อไป

หัวข้อ	รายละเอียด
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ของเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ๒) เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย นำไปสู่การผลิตอาหารที่ปลอดภัยในพื้นที่
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยในพื้นที่และมีแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยต้นแบบ ร้อยละ ๘๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่ของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
กิจกรรมย่อย งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ๑) ถ่ายทอดความรู้พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑๐๐ คน ๒) จัดทำสื่อการเรียนรู้และนิทรรศการด้านการผลิตอาหารปลอดภัย - แผ่นพับเผยแพร่ความรู้ จำนวน ๑๕,๐๐๐ ฉบับ - ชุดนิทรรศการ จำนวน ๒ ชุด ๓) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑๐๐ คน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน) สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน) (สามารถใช้จ่ายได้ทุกรายการ)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑๐๐ ราย ๒) มีแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยต้นแบบ จำนวน ๑ แปลง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ ๒) มีแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยภายในชุมชน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับการผลิตและแปรรูปกล้วยหอมด้วยนวัตกรรมสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด จังหวัดลพบุรี
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาและส่งเสริมการผลิตและแปรรูปกล้วยหอมคุณภาพสูงในจังหวัดลพบุรีให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่เกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง - แผนยุทธศาสตร์ชาติ : ส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน - แผนพัฒนาแห่งชาติ : พัฒนาศักยภาพทางการเกษตรและการตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกร - แผนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : การพัฒนาการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร โดยเฉพาะผลไม้ที่มีศักยภาพ - แผนกรมส่งเสริมการเกษตร : ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรที่มีคุณภาพและการตลาดที่มีประสิทธิภาพ - แผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัดลพบุรี : เพิ่มผลผลิตและการตลาดของกล้วยหอมในพื้นที่จังหวัดลพบุรี
๓. แนวทางการพัฒนา	- กลยุทธ์การขยายตลาด (Market Expansion Strategy) - กลยุทธ์การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development Strategy) - กลยุทธ์การพัฒนาแบรนด์ (Brand Development Strategy)
๔. หลักการและเหตุผล	กล้วยหอมจังหวัดลพบุรี นับเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัด โดยมีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 3,650 ไร่ เนื้อที่ให้ผลผลิต 3,230 ไร่ และผลผลิตเฉลี่ยปีละ 95,000 ตัน สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับจังหวัดสูงถึง 1,900 ล้านบาทต่อปี แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความสำคัญของกล้วยหอมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชน แม้ว่ากล้วยหอมจังหวัดลพบุรีจะมีศักยภาพสูง แต่ก็ยังเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ คุณภาพไม่สม่ำเสมอ : ผลผลิตกล้วยหอมยังขาดความสม่ำเสมอในเรื่องของรสชาติ ขนาด และรูปลักษณะ มาตรฐานการผลิต : การผลิตกล้วยหอมยังขาดมาตรฐาน ส่งผลต่อการเข้าถึงตลาดที่มีการแข่งขันสูง การตลาด : ช่องทางการตลาดยังจำกัด และขาดการสร้างแบรนด์ที่แข็งแกร่ง การแปรรูป : ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วยหอมยังมีน้อย และขาดความหลากหลายการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว: ระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวยังไม่ทันสมัย ส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิต โครงการนี้มีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการพัฒนากล้วยหอมจังหวัดลพบุรีให้มีคุณภาพที่ได้มาตรฐานสากล สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต โดยโครงการมุ่งเน้น

หัวข้อ	รายละเอียด
	การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินโครงการ การสร้างเครือข่ายโดยสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนการใช้เทคโนโลยีโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการผลิตและการตลาด การสร้างแบรนด์ โดยสร้างแบรนด์ "กล้วยหอมลพบุรี" ให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล การเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรโดยการยกระดับคุณภาพกล้วยหอมจะทำให้เกษตรกรได้รับราคาที่สูงขึ้น สร้างงานโดยโครงการจะสร้างงานและอาชีพให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยการพัฒนากล้วยหอม จะส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด : การมีสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดลพบุรีในเวทีโลก
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนากล้วยหอมจังหวัดลพบุรีให้เป็นสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ๒. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตกล้วยหอม ๓. ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอม ๔. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๕. สร้างความยั่งยืนให้กับการผลิตกล้วยหอม
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงปริมาณ : ๑. ปริมาณการผลิตกล้วยหอมที่ได้มาตรฐานเกรด A เพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๖๐ เป็นร้อยละ ๘๐ ภายใน ๓ ปี ๒. มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ภายใน ๓ ปี ๓. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับมาตรฐาน GAP ๓๐ คน - ผลประโยชน์ที่จะได้รับ : ๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๒. การสร้างงานและการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ ๓. ชุมชนมีความเข้มแข็ง สินค้าเกษตรของจังหวัดมีชื่อเสียง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่ของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ กิจกรรมการตลาด กิจกรรมแปรรูป
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ: ๕๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี

หัวข้อ	รายละเอียด
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมพัฒนาการตลาด ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลพบุรี
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมแปรรูป: ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี
๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมสร้างเครือข่าย ๑๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๘.๕ กิจกรรมหลักที่ ๕ งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรมสร้างความยั่งยืน: ๓๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลพบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๓ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒)
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๔,๘๐๐,๐๐๐ บาท (สี่ล้านแปดแสนบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑.กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ - เกษตรกรได้รับมาตรฐาน GAP กล้วยหอม ๑๐๐ ราย มีแปลงต้นแบบ ๕ แห่ง - สร้างระบบการตรวจสอบย้อนกลับผลผลิตกล้วยหอม ๑ ระบบ - พัฒนาพันธุ์กล้วยหอมให้มีคุณภาพดี จำนวน ๑ สายพันธุ์ ๒. กิจกรรมการตลาด - สร้างแบรนด์ "กล้วยหอมลพบุรี" จำนวน ๑ แบรินด์ - จัดงานส่งเสริมการขาย ๑ ครั้ง - ขยายช่องทางการตลาดออนไลน์ ๒ ช่องทาง - เข้าร่วมงานแสดงสินค้าต่างประเทศ ๑ ครั้ง ๓. กิจกรรมแปรรูป - พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วยหอม ๑ สินค้า - สร้างโรงงานแปรรูปขนาดเล็ก จำนวน ๑ แห่ง ๔. กิจกรรมสร้างเครือข่าย - จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอม จำนวน ๕ กลุ่ม - สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ๑ เครือข่าย

หัวข้อ	รายละเอียด
	๕. กิจกรรมสร้างความยั่งยืน : - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ๕ แห่ง - บริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ๕ แห่ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑.กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ - ผลผลิตกล้วยหอมต่อไร่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓๐ - คุณภาพของผลผลิตกล้วยหอมเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนกล้วยหอมเกรด A เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๐ ของผลผลิตทั้งหมด - เกษตรกรได้รับมาตรฐาน GAP จำนวน ๑๐๐ ราย - ต้นทุนการผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ ๒๐ - มูลค่าการส่งออกกล้วยหอมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ เนื่องจากคุณภาพที่ดีขึ้น - ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อคุณภาพกล้วยหอมลพบุรีเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ ๒. กิจกรรมการตลาด - ส่วนแบ่งตลาดของกล้วยหอมในตลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ - มูลค่าการส่งออกกล้วยหอมไปยังตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ - ราคาขายเฉลี่ยของกล้วยหอมในตลาดต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนา ยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดลพบุรี
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก พัฒนา พื้นฟู และยกระดับการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ มีมาตรฐาน
๔. หลักการและเหตุผล	จากนโยบายรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศไทย เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจตามวิถีชีวิตของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรในส่วนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับจากฟาร์มเกษตรกร หน่วยราชการ และแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมด้านการเกษตรที่ปรับปรุงเป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ ยังพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสินค้าของชุมชนเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้และลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนและเป็นทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดลพบุรี จัดเป็นเมืองสำหรับการท่องเที่ยว และมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่มักได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทั้งในด้านศักยภาพ การพัฒนา กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่ การสร้างเครือข่ายกับชุมชน รวมทั้งได้รับการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขึ้นเพื่อให้ได้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว กลุ่มเกษตรกรมีศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมีความโดดเด่น เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ๒. เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ๓. เพื่อประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดลพบุรีให้เป็นที่รู้จักมาก
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<u>เชิงปริมาณ</u> ๑) เจ้าหน้าที่ วิสาหกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ ๑๐๐

หัวข้อ	รายละเอียด
	๒) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน จำนวน ๒ แห่ง <u>เชิงคุณภาพ</u> ๑) เจ้าหน้าที่ วิชาหกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่ของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
กิจกรรมย่อย งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมความเข้มแข็งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๑) ถ่ายทอดความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน ๔๐ คน ๒) จัดทำสื่อการเรียนรู้และนิทรรศการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร - แผ่นพับเผยแพร่ความรู้ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ฉบับ - ชุดนิทรรศการ จำนวน ๒ ชุด ๓) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่ จำนวน ๔๐ คน งบประมาณ ๒๙๓,๒๐๐ บาท (สองแสนเก้าหมื่นสามพันสองร้อยบาทถ้วน) สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๗๐ – กันยายน ๒๕๗๑
๑๑. งบประมาณ	๒๙๓,๒๐๐ บาท (สองแสนเก้าหมื่นสามพันสองร้อยบาทถ้วน) (สามารถจ่ายได้ทุกรายการ)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เจ้าหน้าที่ วิชาหกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน จำนวน ๑ แห่ง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑. เจ้าหน้าที่ วิชาหกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ ได้รับพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐาน

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
๒. ชื่อแผนงาน	ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การผลิตสินค้าภาคการเกษตรที่ได้มาตรฐาน และมีการแปรรูปสินค้าที่มีคุณภาพ
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. หลักการและเหตุผล	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานและช่วยเหลือการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และดำเนินการคัดเลือกจากอาสาสมัครเกษตรทุกสาขาที่มีอยู่ในหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๑ คน เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ทำหน้าที่ประสานงานถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาเบื้องต้นด้านการเกษตร การประชาสัมพันธ์กิจกรรม/โครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แก่ประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนการเฝ้าระวังและแจ้งเหตุภัยธรรมชาติเหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเกษตรต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ และสนับสนุนให้มีบทบาทในโครงการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดเครือข่ายในการทำการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้เกษตรกรให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในพื้นที่ ๒) น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาพัฒนาด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ๓) สร้างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้นแบบ เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบผสมผสาน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๘๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ในพื้นที่ของอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	ขยายผลตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
กิจกรรมย่อย	พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑) ถ่ายทอดความรู้พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้านโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๔๐ ราย ๒) จัดทำสื่อการเรียนรู้และนิทรรศการด้านการน้อมนำ หลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ด้าน การเกษตร - แผ่นพับเผยแพร่ความรู้ จำนวน ๑๐,๕๐๐ ฉบับ - ชุดนิทรรศการ จำนวน ๕ ชุด ๓) ส่งเสริมการแปลงของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้นแบบ ให้เป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบ ผสมผสาน จำนวน ๑๐ แปลง ๔๐๕,๔๐๐ บาท (สี่แสนห้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน) สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่ สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนิน โครงการ	ตุลาคม ๒๕๗๐ – กันยายน ๒๕๗๑
๑๑. งบประมาณ	๔๐๕,๔๐๐ บาท (สี่แสนห้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน) (สามารถจ่ายได้ทุกรายการ)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ถ่ายทอดความรู้พัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านโดยยึดหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๔๐ ราย ๒) มีแปลงต้นแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๐ แปลง
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนิน โครงการ (Outcome)	๑) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ถ่ายทอดความรู้พัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านโดยยึดหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขยายผลไปยังกลุ่ม/องค์กร เกษตรกรในพื้นที่ ๒) มีแปลงต้นแบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงภายในชุมชน

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๔๐ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑. ส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัย	เกษตรกรสามารถผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัยใน พื้นที่และมีแหล่งผลิต อาหารปลอดภัยต้นแบบ ร้อยละ ๘๐	ส่งเสริมและ พัฒนาการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัย ๑) ถ่ายทอดความรู้พัฒนา ศักยภาพเกษตรกรและ เจ้าหน้าที่ผลิตสินค้าเกษตร ปลอดภัย จำนวน ๑๐๐ คน ๒) จัดทำสื่อการเรียนรู้และ นิทรรศการด้านการผลิต อาหารปลอดภัย	๑) เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ได้รับ การถ่ายทอดความรู้ด้านการ ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน ๑๐๐ ราย ๒) มีแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย ต้นแบบ จำนวน ๑ แปลง	๑) เกษตรกรและ เจ้าหน้าที่ได้รับการ พัฒนาความรู้ด้าน การผลิตสินค้า เกษตรปลอดภัยใน พื้นที่ ๒) มีแหล่งผลิต อาหารปลอดภัย ภายในชุมชน	๑) ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ของ เกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตร ปลอดภัยให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ๒) เพื่อพัฒนาความรู้ด้านการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัย นำไปสู่การผลิต อาหารที่ปลอดภัยในพื้นที่	- กรมส่งเสริม การเกษตร - งบประมาณ จังหวัด/กลุ่ม จังหวัด	๒๕๗๐ – ๒๕๗๑
๒. โครงการยกระดับ การผลิตและแปรรูป กล้วยหอมด้วย นวัตกรรมสมัยใหม่ และเชื่อมโยงตลาด จังหวัดลพบุรี	๑. ปริมาณการผลิต กล้วยหอมที่ได้มาตรฐาน เกรด A เพิ่มขึ้น จาก ร้อยละ ๖๐ เป็นร้อยละ ๘๐ ภายใน ๓ ปี ๒. มูลค่าการส่งออก เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ ภายใน ๓ ปี ๓. จำนวนเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการได้รับ มาตรฐาน GAP ๓๐ คน	กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ กิจกรรมการตลาด กิจกรรมแปรรูป	- เกษตรกรได้รับมาตรฐาน GAP กล้วยหอม ๑๐๐ ราย มีแปลง ต้นแบบ ๕ แห่ง - สร้างระบบการตรวจสอบ ย้อนกลับผลผลิตกล้วยหอม ๑ ระบบ - พัฒนาพันธุ์กล้วยหอมให้มี คุณภาพดี จำนวน ๑ สายพันธุ์	- ผลผลิตกล้วยหอม ต่อไร่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๓๐ - คุณภาพของ ผลผลิตกล้วยหอม เพิ่มขึ้น โดยสัดส่วน กล้วยหอมเกรด A เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๐ ของผลผลิต ทั้งหมด	๑. เพื่อพัฒนากล้วยหอมจังหวัดลพบุรี ให้เป็นสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและ ต่างประเทศ ๒. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตกล้วย หอม ๓. ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ผู้ปลูกกล้วยหอม ๔. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๕. สร้างความยั่งยืนให้กับการผลิต กล้วยหอม	สำนักงาน เกษตรจังหวัด ลพบุรี สำนักงาน พาณิชย์จังหวัด ลพบุรี สำนักงาน อุตสาหกรรม จังหวัดลพบุรี	๒๕๗๐ – ๒๕๗๒

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๓. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๑) เจ้าหน้าที่ วิชาทกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ ๑๐๐ ๒) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานจำนวน ๒ แหล่ง	ส่งเสริมความเข้มแข็งของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๑) ถ่ายทอดความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน ๔๐ คน ๒) จัดทำสื่อการเรียนรู้และนิทรรศการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร - แผ่นพับเผยแพร่ความรู้ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ฉบับ - ชุดนิทรรศการ จำนวน ๒ ชุด ๓) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีใหม่ จำนวน ๔๐ คน	๑. เจ้าหน้าที่ วิชาทกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานจำนวน ๑ แหล่ง	๑. เจ้าหน้าที่ วิชาทกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ ได้รับพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๒. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้คุณภาพมาตรฐาน	๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ๒. เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ๓. เพื่อประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดลพบุรีให้เป็นที่รู้จักมาก	- กรมส่งเสริมการเกษตร - งบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด	๒๕๗๐ – ๒๕๗๑

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงาน			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๔. พัฒนาศักยภาพ การปฏิบัติงานของ อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน	อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน (อกม.) สามารถ เป็นแหล่งเรียนรู้โดย น้อมนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๘๐	พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ๑) ถ่ายทอดความรู้พัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงาน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านโดย ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง จำนวน ๔๐ ราย ๒) มีแปลงต้นแบบแลกเปลี่ยน เรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๐ แปลง ๒) จัดทำสื่อการเรียนรู้และ นิทรรศการด้านการน้อมนำ หลักการปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ด้าน การเกษตร - แผ่นพับเผยแพร่ความรู้ จำนวน ๑๐,๕๐๐ ฉบับ	๑) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ถ่ายทอดความรู้พัฒนา ศักยภาพการปฏิบัติงาน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านโดย ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง จำนวน ๔๐ ราย ๒) มีแปลงต้นแบบแลกเปลี่ยน เรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑๐ แปลง	๑) อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน (อก ม.) ถ่ายทอดความรู้ พัฒนาศักยภาพการ ปฏิบัติงาน อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้านโดยยึดหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง และขยาย ผลไปยังกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรใน พื้นที่ ๒) มีแปลงต้นแบบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ภายในชุมชน	๑) พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ในพื้นที่ ๒) น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง มาพัฒนาด้านการเกษตร ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ๓) สร้างอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้นแบบ เป็นจุดแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านการเกษตรแบบผสมผสาน	- กรมส่งเสริม การเกษตร - งบประมาณ จังหวัด/กลุ่ม จังหวัด	๒๕๗๐ – ๒๕๗๑

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๕๖. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม. คู่มือปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร. (พิมพ์ครั้งที่ ๑) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. ๒๕๕๙. คู่มือการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร. (อัดสำเนา)
- _____. ๒๕๖๐. คู่มือและวิธีการปฏิบัติงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Training and Visit System : T&V System). (อัดสำเนา)
- กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๐. คู่มือการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช และการใช้งานโปรแกรมระบบข้อมูลด้านการอารักขาพืช. (อัดสำเนา)
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. ความสำคัญของการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร. (อัดสำเนา)
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. ๒๕๔๕. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการศึกษาสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ. (ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง). อ้างโดย สิริพัฒน์ ลากจิตร.
๒๕๕๐. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ซัซรี นฤทุม. ๒๕๕๑. การพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์. ๒๕๔๓. ความสำคัญของการมีส่วนร่วม. แหล่งที่มา : http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/๒๕๕๓/๒๓๔๙/๑๒/๒๔๒๗๔๘_ch๒.pdf. ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. ระบบการค้าผลิตผลการเกษตร. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่ม ๑๘ เรื่องที่ ๑๐ ลิขสิทธิ์เป็นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. แหล่งที่มา : <http://kanchanapisek.or.th/kp๖/sub/book/book.php?book=๑๘&chap=๑๐&page=t๑๘-๑๐-infodetail๐๕.html>. ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.
- สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหมี่. ๒๕๖๘. แผนพัฒนาการเกษตร. (อัดสำเนา)
- สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. เทคนิคการลดต้นทุนการผลิต. แหล่งที่มา : <http://photharam.ratchaburi.doae.go.th/primages/rice.pdf>. ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.
- สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ๒๕๕๔. การตลาดสินค้าเกษตร. แหล่งที่มา : <http://www.eto.ku.ac.th/pdf/training/๒๕๕๔/maketing.pdf>. ๑ ธันวาคม ๒๕๖๒.